

خالد حسین دیاں دو پنجابی کہانیاں
تے آدھارت ---

ناٹک

عشق ملنگی

پریتم کٹوچ
خالد حسین
مشتاق کاک

ہندی روپ:
پنجابی ایڈاپٹیشن:
ہدایت کار:

پاتراں دی جان کچھان: عمر:

20-21 سال	فیروزاں:
19-20 سال	شاداں لہی:
23-24 سال	کالے خان:
21-22 سال	یوسف:
40-42 سال	گاماں نائی:
43-44 سال	جامی شاہ:
25 سال	گے گکھ:
26 سال	غفور پہلوان:
45 سال	تھانیدار جگدیش راج:
55-56 سال	خالد حسین:

(ایس ڈرامے لئی کسے خاص طرحاں دے سیٹ دی لوڑ نہیں اے پر جے اُردو بزار دا

سیٹ لگ سکے تاں ڈرامے تے حقیقی رنگ چڑھے گا۔ لانگھاں دا ودھیا استعمال ضروری اے)

ڈرامہ شروع ہون دی انا و نسعت دے ہی صوفیا نہ موسیقی دے مال پردہ مگھدا
 اے۔ مٹج تے ہنیرا ہے اتے ہولی ہولی نو آون لگدی اے۔ روشنی دے مال مال سارے پاتر
 سفید چادرو لئیے ہوئے آہستہ آہستہ صوفیا نہ رقص کردے مٹج تے داخل ہوندے نیں۔ سجھے پاتر
 مٹج اُتے آون مگروں سنگیت دی آواز گھٹ ہو جاندی اے۔ فیرا یہہ کردار اک اک کر کے
 سامنے آوندے ہن تے سفید چادر ہٹا کے اپنا اپنا ڈائیلاگ بولدے نیں۔ جد سارے پاتر
 اپنے ڈائیلاگ بول لیندے نیں، تاں رقص بند کر کے جتھے کھڑے نیں، اوتھوں ہی اپنا اپنا
 ڈائیلاگ دُھران لگدے نیں۔ بولن دی رفتار تے آواز لگاتار اُچی ہوندی جاندی اے تے فیرا
 اک تھاں تے مٹج کے اک دم بند ہو جاندی اے۔

فیروزاں: ٹوں؟۔۔۔ تیری ہمت کجھ ہوئی فیروزاں دے موہرے آن دی۔
 چل دفعا ہو جاتھوں۔ میں تیری کوئی گل نہیں سُنئی۔ ٹوں چلا جاتھوں۔

گاماں: گاماں نائی کسے ٹوں غلط صلاح نہیں دیندا۔ فیروزاں دا خیال دلوں
 کدھ دے انہاں چو باریاں تے دل دی نہیں، دولت دی پوجا ہوندی اے۔
 گجے سنگھ: کن کھول کے سُن لے شاداں! گجے سنگھ کول دل وی اے، دولت وی
 تے طاقت وی۔ جے ٹوں بوجے نخرے دے سے نا۔۔۔ تاں کسے دن چپک کے لے جاواں گا۔
 کالے خان: جے میرے لیکھاں وچ جہر سزاواں لکھیاں نیں تاں کوئی گجھ نہیں
 کر سکدا۔ مُرشد کہندا اے: عشق دی خاطر جیوندیاں مر رہینے۔

جای شاہ: کالے خان! ٹوں جالیں وی عشق دی آگ ٹوں جھل رہیاں۔
 تھانیدار: میرے سامنے وڈے وڈے فنے خان تے کن پائے دی نک
 رگڑ دے نیں۔ تیری اوقات ای کہی اے سدھے رستے تے آجا، نہیں تاں تیری اکڑا کو جھٹکے
 وچ جھنسیاں دیاں گا۔

شاداں: تھانیدارا! درویشی تے فقیری سُونی دے نکلے چوں اونٹ کندھن والی
گل اے۔ ایس دا گیان مینوں صوفیاں دا کلام پڑھ کے ہویا۔

غفورا: سائیں میری مُردی سر کار تینوں اپنے کوٹھے تے بٹا رہی اے۔

یوسف: چوٹی چادر لائٹ گویے پہن فقیراں دی لوئی

چوٹی چادر داغ لگسی لوئی داغ نہ کوئی

(جیویں پہلاں دسیا گیا اے کہ ایس تُوں بعد سارے پاترا اپنے ڈائلاگ مُداکٹھے

دُھرائدے نیں تے اُچی آواز دے شور وچ الوپ ہو جاندا ہے نیں)

خالد حسین: ایہہ سبھ زندگی دا شور شرابا اے۔ ہر کوئی اپنی ہی گل کہنی چاہندا اے۔

ایس جیج چھاڑے نال کدی من پریشان ہو جاندا اے، فیر سوچدا ہاں کہ اہ شور شرابا، اہ ہنگامہ

۔۔۔ ایہو تے زندگی اے، نہیں تاں قبرستان۔ اُنجھ اے جیون ہے کیہ اے؟ اہ اک اجیہا

سوال اے، جس دا جواب شاید اُدوں تُوں ڈھونڈیا جا رہیا اے، جدوں دی اہ کم بخت کائنات

وہو دوج آئی ہووے گی۔۔۔ جواب تاں ملیا وی ہوئے گا پر سمجھناں تُوں دکھ دکھ۔ کجھ لوک

اجیہے وی نہیں جہاں دا پورا جیون بیت گیا پر جواب نہیں ملیا، جد کہ کجھ بندے ایسے وی ہن،

جیہوے ایس گل لئی کدے پریشان نہیں ہوندے۔ ویسے اہ جیاتی ہے ای آئی عجیب کہ ایس دا

اک جواب ممکن ہی نہیں اے۔ تئیں سوچ رہے ہووے گے کہ میں کون ہاں، جس نے ڈرامہ

شروع ہوندا ہی فلاسفی جھاڑنی شروع کر دتی۔ اس دا سدھا جواب اہ ہے کہ میں ہاں ”خالد

حسین“۔ اہ خالد حسین نہیں جیہو کہانی کارا اے تے جس دیاں کہانیاں دیش بدیشاں وچ

پڑھیاں جانداں نیں۔ میں تاں اک پاترا ہاں۔۔۔ اک نکا جیہا پاترا۔ پر ہاں میں او سو خالد

حسین دی کہانیاں دا ہی اک پاترا۔ ہاں تاں میں کیہ گل کر رہیا ساں؟ آہو، آہو۔ زندگی دے

بارے وچ۔ اُنجھ زندگی تُوں چُھٹ اک ہو روی اجی شے ہے، جس تُوں سمجھناں سوکھا

نہیں اے۔۔۔ ہوں! میں جاندا ہاں۔۔۔ تہاڈے وچ بیٹھے بوہتے لوکی کدے بارے

سوچدے ہون گے۔ میرے ویرو، ٹیس انجھ کیوں سوچدے ہو کہ اہ شے صرف عورت ہی ہووے گی۔ نا۔۔ نا۔۔ اس شے دی جوت عورت تے مرد دوہاں نال اے۔ ایس دی آمد ساہڈی زندگی وچ تہ ہوندی اے جدو پلے کو پلے آپ موہارے انگڑائی آن لگدی اے۔ خالد! آپ انگڑائی لین لگدا اے، پر لگ توں کچھ لگن نال چھڈ دیندا اے تے میاں بخش دا شعر پڑھن لگدا اے:

پٹھے اتے پٹھا چڑھ جائے، لوکی کہندے چٹک
اصلی گل اہ محمد بخش اندرون گئی اے تمک

ایس عمر وچ انگڑائی لینی وی اوکھی ہندی اے۔ ڈر لگدا اے کہ کتے ہڈی نہ مل جائے، مگر اوس عمر وچ؟۔ ہڈیاں توڑن جاں تر اوون دا ڈر نہیں سی لگدا۔ جوانی دا جوش ہی گجھ اچھا ہوندا اے۔۔۔ میں جو بن دے ویاں وچ انگڑائی لین والے عشق دی گل کر رہیاں۔۔۔ ہاں جی۔۔۔ عشق جیہڑا ہر کسے دے نصیب وچ نہیں ہوندا۔ عشق تاں رتی تو رے، جو اُس دی رحمت نال حاصل ہوندا اے۔ عشق منگن نال نہیں ملدا۔ اہ تاں روجاں اتے نازل ہوندا اے۔ سچے عاشقاں لئی بلھے شاہ کہند اے:

ایس عشقے دی جھنگلی وچ مور بولیندا
ساہنوں قبلہ تے کعبہ سوہنایا رو سیندا

جیہڑے عاشق عشق دا پیالہ پی لیندے نیں، اہ دنیا کولوں ڈر دے نہیں۔ مر جاندے نیں پر مردے نہیں اتے زندہ ہندیاں ہو یاں وی زندہ نہیں ہوندے۔ اک زندہ لاش وانگر ٹردے پھر دے رہندے نیں۔ انہاں دا جذبہ وی نو بنگا ہوندا اے۔ کدی کچھ گھڑے تے چڑھ کے دریا دیاں چھلاں توں لکار دے نیں تے ڈب جاندے نیں اتے کدی پُرانے ٹلے تے بہہ کے کنڈے لگ جاندے نیں۔ کدی بھانہڑاں نال من دی گئی توں گرید دے رہندے نیں تے کدی تریل چلیاں شانت ہو جاندے نیں۔ دنیا بھر دی دولت اوہناں توں

خرید نہیں سکی پر محبت دی اک مسکان تے اہ بے مول وک جانے میں۔ فیر عاشق رونے،
مول نہ سوئے میں اتے فقیری چو لاپا کے گاوندے میں۔

جاں میں سبق عشق دا پڑھیا

مسجد کولوں چیوڑا ڈریا

ڈیرے جاٹھا کر دے وڑھیا

تجھے وجدے نا د ہزار

عشق دی نویں اونویں بہار

اچھے جنونی عاشق سن۔ کالے خان، شاداں بلی، سائیں یوسف۔ تے غفور پہلوان۔

۱۹۴۰ء دی گل اے۔ ریاست دے مہاراجہ ہری سنگھ دی تاج پوشی توں ہوئے ۱۴
سال ہو گئے سن۔ دیش وچ انگریز سرکار دے خلاف آزادی دیاں لہراں ٹھاٹھاں مار رہیاں سن،
پر جموں وچ زندگی عام دناں وانگ چل پھر رہی سی۔ شام پیندے سار ہی اُردو بازار دیاں
رونقاں گھٹن لگدیاں پر سامنے چو باریاں وچ راگ رنگ دیاں مٹھلاں سجن لگدیاں۔ طبلے دی
تھاپ، سرنگی دے الاپ تے گھنگرواں دی چھنکار وچ گیتاں تے غزلاں دے سُر اُبھرن
لگدے۔ سارا ماحول چمبے، چمنبیلی تے موتینے دے پٹھلاں دی خوشبو نال مہکن لگدا۔ تہانوں
تاں پتہ ای ہے کہ اُردو بازار داناں اجکل راجندر بازار ہو گیا اے پر نا توں دا کہی اے، اہ
تاں ویلے دے نال بدل دے رہندے میں۔

(سرنگی، ڈھولک، طبلے دیاں آوازاں اتے گھنگرواں دی چھن چھن وچ مٹیج دے

پچھلے پا سے فیروزاں نچدی لبھدی اے۔ اوہنوں کوئی پھرن لگدا اے پر اہ اوں توں دھکا
دے کے بھج جاندا اے)

انہاں چو باریاں اتے لہڑ ٹیاریاں اپنے جلوے لھانڈیاں تے حُسن دے شوکی

رکس زادیاں، خضاب تے مہندی رنگے عاشقاں دے بوجے ہلکے کراندیاں۔ انہاں سوہنیاں

گاماں: بادشاہو! جد عشق دا بھوت سرتے سوار ہو جائے تاں سبھ کجھ بھلی جاندا
اے تے بندہ کوڈی اوں نکھھا ہو جاندا اے۔

جامی شاہ: عشق اسانوں مار مکا یا سرت نہ سانوں کائی
خاک سائی، چندڑی ساڈی ایسی لگن لگائی
گاماں: پر میاں محمد بخش سیف ملوک وچ فرماندے نیں:
سدانہ رسد بازاریں وکسی، سدانہ رونق شہراں
سدانہ موج جوانی والی، سدانہ ندی این لہراں

جامی شاہ: اہتاں ٹھیک فرمایا اے میاں جی نے، پر تُوں میری حجامت بنا، بوہتیاں
گلاں نہ کر۔ (کالے خان تُوں ہنکی ول آوندیاں ویکھ کے) لے بھئی، اہ آیا جے سلہڈ ایار۔
کالے خان: (گاندا گاندا مٹیج تے آوند اے) بھاہ گامی سلام اے۔ شاہ جی!
تہاڈی وی خیر ہووے۔

(دونویں اپنے اپنے ڈھنگ نال جواب دیندے نیں۔ ایس وچکار فر وزاں والے
حصے وچ روشنی داسپاٹ پیندا اے تے فیروزاں مسکاندی ہوئی! انجھ اوس سپاٹ وچ آوندی
اے، ججھ کوئی اوہنوں جکناں تے مخول کر رہیا ہووے تے اہ اوہدا مزہ لے رہی ہووے۔
کالے خان، گاماں تے جامی شاہ سارے اُدھر ویکھن لگدے نیں۔ گجھ پلاں لئی لگدا اے کہ
فیروزاں تُوں کسے نے اپنے ول کھچ لیا ہووے تے اہ ہسدیاں ہسدیاں ہنھیرے ول چلی
جاندی اے، اتے روشنی بند ہو جاندی اے)

جامی شاہ: کالے خان! چنگا ہو یا جے تُوں آگیا ایں۔ میں کچی چھاؤنی جانا
اے۔ ہُن تیرے نانگے تے بہہ کے جاواں گا۔ ٹھیک ہے نا۔
کالے خان: نہیں شاہ جی! ہُن میں کسے نہیں جانا۔ ہُن ناگہ گھوڑا بند۔
جامی شاہ: کیوں؟ حالیں تے شام وی نہیں ہوئی۔

کالے خان: پرہمون والی اے۔ میں گھوڑا کھول دیتا اے تے ناگتہ سردار اکرم
 خان دی حویلی کول لا دیتا اے۔
 جامی شاہ: بھئی سالم ناگتے دے پیسے لے لے۔ دھیلی دیاں گا۔
 کالے خان: روپیہ وی دے او، تاں وی نہیں۔ بھانویں چاندی دا کیوں نہ
 ہووے۔

جامی شاہ: چنگا غیر۔۔۔ تیری مرضی۔
 (جامی شاہ، گامے ٹوں تجمت دے پیسے پھڑاند اہویاڈ کان توں باہر آجاندا اے۔
 کالے خان دیاں اکھاں او سے تھان تے لگیاں نیں، جنھوں فیروزاں پہلوں نظر آئی سی)
 گاماں: کالے خان! اپنی چندڑی انجھ نہ رول، اوس کچن والی گشتی لئی۔ کجھ عقل
 نال کم لے۔

کالے خان: اہ دل دا معاملہ اے بھاء گامے! تے دل وچ لگی عشق آتش بھجدی
 ناہیں۔ عقل دا تھے کیہ کم۔

گاماں: اپنے لئی اُسا رر ہے نرک وچ سڑھ بل جائیں گا۔ اہ جھل پُتلہ جھڈ۔ اپنے
 آپوں تباہ نہ کر۔ انجھ زندگی دی دھوڑ ساری عمرے پھکدار ہویں گا، فیروی تھہ کجھ نہیں آنا۔
 کالے خان: بھاء گامے! کدی ٹوں وی عشق کیتا اے؟
 گاماں: آہو کیتا سی۔ گھرے بیٹھا اے میرا عشق، چار چار بکے نیانے لے کے۔
 کالے خان: او۔۔۔ ہو۔۔۔ بھاء گامے۔ تیری تے میری سوچ وچ ایہوتے
 فرق اے۔ ٹوں انسانی رشتیاں دی گل کر رہیاں پر میں روجاں ٹوں جوڑن والے عشق دی
 گل کر رہیاں۔

گاماں: کالے خان! ٹوں فروزاں بارے سبھ کجھ جان دیاں ہویاں وی اوہنوں
 اپنے گھردی عزت بنا نا چاہناں۔ کیوں ایس جُونے دکھ بھوگن آیاں ایں۔

کالے خان: تُوں مُرد انسانی رشتیاں دی گل کر رہیاں۔
 گاماں: تیریاں گاماں میرے پلے نہیں پے رہیاں۔ میں انسان ہاں تے مُنکھی
 رشتیاں دی ہی گل کراں گا۔ کیہ تُوں بندہ نہیں ایں۔
 کالے خان: (انکار وچ سر ہلاندا اے) نہیں، میں تاں جھلّا ہاں (ہسدا ہے)۔
 گاماں: اہ مُور کھتا ہے۔ پاگل پن اے۔
 کالے خان: بُن تُوں مینوں ٹھیک پچھانیاں اے۔
 گاماں: مینوں تیرے تے غصہ وی آوند اے اتے ترس وی۔ تیرے ورگے
 سوہنے جوان تُوں فیروزاں ورگیاں ہزاراں ملن گھیاں، سگوں اوں کولوں وی ودھ کے
 سوہنیاں مٹیاراں ملن گھیاں، پرتوں ایں ک۔۔۔۔۔
 کالے خان: (گل کٹ کے) اک عشقی تے ڈُلھہ پیاں۔ ایہو کہناں چاہناں
 ہیں نا تُوں۔ بھاہ گامے! میں نہیں جاندا کہ غلط کون اے۔ میں ہاں، جاں فیروزا دُنیا والے،
 جہاں وچ تُوں وی شامل ایں۔ میں صرف اناں جاندا ہاں کہ فیروزاں کالے خان اے تے
 کالے خان فیروزاں۔ مُرشد کہندا اے:

نی سینو اسیں نیناں دے آکھے لگے

کالے پٹ نہ چڑھے سفیدی کاگ نہ تھندے بگے
 جے گل سمجھ آئی ہووے تینوں تاں ٹھیک۔ نہیں تاں میں گجھ نہیں کر سکدا۔
 گاماں! جے تُوں فیروزاں دے عشق دا ڈنگیا ایں، اتے زہر تیرے اندر پھیل چکيا اے،
 تاں تیرا اہ بھراہ آپ فیروزاں کول جائے گاتے جھولی اڈ کے تیرے لئی محبت دی خیر منگے گا۔
 (کالے خان دیاں اکھاں بھر آوندیاں نیں تے اہ گامے تُوں گھٹ کے چھٹی پا
 لیندا اے۔ لائٹ چلی جاندا اے (fade out) لائٹ مُرد آ جاندا اے (Fade in))
 خالد حسین: اُردو ہزار تُوں تھوڑی دُور محلہ جیون شاہ وچ وی اک ہور قلندری

عشق دی کہانی شہداں دے دسترپا کے ساہڈے سامنے آکھلوتی سی تے ایس کہانی دی ناکہ دا
 ناں شاداں بلی جموں والی سی۔ فرق کیوں اناں سی کہ شاداں بلی دیاں مٹھلاں صرف گاؤن
 تیکر ہی سمیت سن۔ ایس حدوں ٹین دی کئی من چلیاں نے کوشش کیتی پر پھل کوئی نہیں ہو یا۔
 فیرو شہروچ اوہدے قدر دان گھٹ نہیں سن، جنہاں وچ شاداں ٹوں سُر دی سرکار کہن والا
 شیدائی تے اوہدی سردل دا اردل بن کے رہن والا غفور پہلوان وی سی تے اڑیل تے سڑیل
 جن چھا گئے سنگھ وی۔

(خالد حسین منج ٹوں باہر چلا جاندا اے تے کالے رنگ دا اک اڑبھ موالی گئے
 سنگھ منج تے آوند اے)

گئے سنگھ: (زور زور مال آوازاں مار دے ہوئے) شاداں۔۔۔ شاداں۔۔۔؟
 (اوسو ویلے اک گھروا ہد رستہ روکن دی کوشش کردا اے)
 گھرو جوان: تُو کون ایس؟ اناں شور کیوں مچا رہیاں؟
 گئے سنگھ: (دھکا مار کے اوہنوں پراں سٹ دیندا اے) کچھے ہٹ اوئے۔ (گھرو
 جوان اندر دوڑ جاندا اے)۔ گئے سنگھ تُو آواز ماردا اے۔۔۔ شاداں۔۔۔ شاداں۔۔۔؟ (غفور
 پہلوان منج تے آوند اے)

غفور پہلوان: کیہ گل اے؟
 گئے سنگھ: شاداں کتھے اے؟ اوہنوں جا کے کہہ کہ گئے سنگھ آیا اے۔
 غفور پہلوان: اُہ نہیں آسکدی۔ ٹوں جا ایتھوں۔
 گئے سنگھ: اُہ نواب زادی کیوں نہیں آسکدی۔ (اگے ودھن لگدا اے پر غفور
 پہلوان رستہ روک کے کھڑ جاندا اے) کچھے ہٹ جا اوئے غفور یا، میں تینوں کہہ رہیاں کتے
 پتھر نہ کھائیں میرے کولوں۔

غفور: میں وی تینوں کہہ رہیاں کہ چلا جا ایتھوں۔ نہیں تے چنگا

نہیں ہووے گا۔

گجے سنگھ: بکواس نہ کرواے غفورا، چل جا۔ شاداں تُوں چھیتی بلایا۔
 غفورا: میں تینوں کہہ دتا اے کہ شاداں نہیں آسکدی چل دفعا ہو جا ایتھوں۔
 گجے سنگھ: چکھے ہٹناں ایس یاں سھناں تیری دھون۔
 غفورا: پُپ کر کے چلا جا ایتھوں۔ میں کوئی جھگڑا نہیں چاھندا۔ شاداں دے
 کوٹھے تے راند پوے، اہ مینوں منظور نہیں۔
 (شاداں منج تے آندی اے)

شاداں: کہیہ شور مچایا ہو یا اے تھے۔
 غفورا: اہ زبردستی اندر جانا چاھندا سی۔ میں روکیا تاں شور شرابا کرن لگا۔
 گجے سنگھ: آہو۔۔۔ میں جو چاھواں کر سکناں واں۔ زبردستی وی۔ مینوں کون
 جمیاں روکن والا۔

غفورا: تینوں روکن والا میں ہاں۔ غفورا پہلوان۔ سمجھیا ایس جاں سمجھاواں۔
 شاداں: پُپ کرو دو نوں۔ کہیہ ریڑ کالایا ہو یا اے۔ غفورے تُوں اندر جا۔ میں
 آپ گل کرنی آں۔

(غفورا اُٹھے نال گجے سنگھ تُوں دیکھدا ہو یا اندر چلا جاندا اے۔ گجے سنگھ وی
 غفورے تُوں اکھاں کڈھ کے گھوردا اے)

گجے سنگھ: اپنیاں دو ٹگیاں دے غنڈیاں تُوں سمجھا دے۔ میرا رستہ نہ روکیا کر۔
 نہیں تے دند توڑ دیاں گا۔ امی گدڑ کٹ چاڑھاں گا کہ ست پھٹناں یاد رکھن گیاں۔
 شاداں: اپنی اوقات وچ رہ۔ گل گل تے راند پاوند ا رہناں۔ تینوں شرم آونی
 چاھیدی اے۔ اپنے آپ تے قابو رکھیا کر۔ اتھے لوکی میرا گانا سنن لئی آوندے نیں۔
 تیریاں گالھاں سنن نہیں۔

گجے سنگھ: میں وی تے گانا سُنن لئی ہی آیاواں۔ پراہ غفورا۔۔۔۔۔

شاداں: تاں ڈھنگ نال آیا کرتے وچ نال پٹھیا کر۔۔۔۔۔ اگ نہیں پھکیا کرتے
 نہی انگارے بگیا کر۔۔۔۔۔ اندر شریف تے عزت دار لوک بیٹھے میں۔

گجے سنگھ: (بے مہارا ہمدیاں ہو یاں تے طنزیہ لہجے وچ) شریف تے
 عزت دار۔ اہوی شاداں بلی دے کوٹھے تے۔

شاداں: چل نکل۔ بکواس نہ کر۔

گجے سنگھ: بکواس نہیں، سچ کیہ رہیاں۔ کوٹھیاں تے آون والے لوک شریف تے
 عزت دار کدوں دے ہو گئے۔ اہ بخراپنی عزت تے شرافت ڈیو ڈھیوں باہر چھڈ آوندے میں۔

شاداں: تیری شرافت وی میں چنگی طرحاں جانی آں۔ تیریاں نظراں وی
 پلیت میں اتے تیرے شریر دے کھو وچ وی وا شنا داکتا سڑھ رہیا اے۔

گجے سنگھ: تُوں ٹھیک کہنی ایں۔ میں تاں اپنی شرافت تے عزت ورہیاں پہلوں
 اپنے پنڈ دے تلاء وچ سٹ آیا ساں تے وا شنا دے سٹے تُوں لیکے شہر آ گیا ساں۔

شاداں: میں تیرے نال بحث نہیں کرنا چاہندی۔ تُوں سُن دفعا ہو جاتھوں۔

گجے سنگھ: کیوں جانواں۔ میں وی تے گانا سُننا چاہناں۔

شاداں: گانا انجھ نہیں سُنیا جاندا۔ اوس لئی دل وی چاہیدا اے۔ تے دولت وی۔

گجے سنگھ: کن کھول کے سُن لے شاداں۔ گجے سنگھ کول دل وی اے، دولت وی
 تے طاقت وی۔ جے بوہتے نخرے دے ماٹوں، تاں کسے دن چک کے لے جانواں گا۔

شاداں: چل جاوی سُن۔ میری خلاصی کر۔ اندر لوکی میری اڈیک کر رہے میں۔

گجے سنگھ: چنگا شاداں۔۔۔۔۔ تُوں کہنی ایں تاں میں اچ چلا جاناں واں پر اک گل
 میری گندھی بن لے۔ اہ، اہ کہ جدوی میں آواں تاں اتھے ہو کوئی نہیں ہونا چاہیدا اے۔

(گجے سنگھ منچ تُوں باہر چلا جاندا اے)

شاداں: مویا مردو د خورے کتھوں میرے پیش پے گیا اے۔ (اندر جان لگدی اے پر غفورے ٹوں سامنے کھڑوتا دیکھ کے زک جاندی اے) ٹوں اندر نہیں گیا۔

غفورا: گیا ساں پر فیر باہر آ گیا ساں۔

شاداں: کیوں؟ میں ہے ساں نہ تھے۔ فیر توں۔۔۔۔

غفورا: اہ حرام زادہ وی تے تھے ہی سی۔ بے اہ کچھ کٹھی سدھی حرکت۔۔۔۔

شاداں: اوہدی ائی ہمت نہیں اے کہ اہ شاداں توں ہتھ لاسکے۔ میں کوئی بچی

نہیں۔ تینوں سمجھ ہونی چاہیدی اے غفورے۔

(انا کہہ کے شاداں اندر چلی جاندی اے)

غفورا: میری سردی سرکار! میں تاں سمجھتاں ویاں پر تونہیں سمجھدی۔ تینوں کچھ

اکلیاں چھڈ دیواں۔

گانا:۔۔۔۔۔ (لائٹ فیڈ آوٹ۔۔۔۔۔ تے فیڈ ان)

خالد حسین: عاشق تاں عاشق ہوندا اے جناب۔ ضروری نہیں کہ ہر عاشق

شریف، ساہو تے اخلاقی ہوئے۔ گجے سنگھ دیاں ہو چھیاں حرکتاں توں شاداں بڑی تنگ،

پھنگ تے اواز ارسی۔ اہ عقل دا لساتے ورتا وے دا پھکاسی اتے اپنے اپنکار تے وڈیائی

دے نشے وچ سمھناں نال پنگے لیندا رہندا سی۔ اوہدے کارن کوٹھے تے آون والیاں دی

کھتی و نوون گھٹن گئی۔ غفورا پہلوان تاں گجے سنگھ نال دوو ہتھ کرن لئی تیار رہندا سی پر شاداں

بلی اوہنوں روک لیندی۔ اہ نہیں سی چاہندی کہ دونواں وچکار خون خرابہ ہوئے۔ اہ گل تاں اہ

سمجھ چکی سی کہ گجے سنگھ دی وچہ نال اوہدے کوٹھے دیاں رونقیاں پھکیاں پے رہیاں نہیں پر

اوہدی زندگی توں کوئی چاشن، نان والادی اے۔ ایس گل دا اوہنوں کوئی اندازہ نہیں سی۔

(لائٹ fade out۔۔۔۔۔ تے فیر fade in) رات دا ویلا۔ کسے دے

گاؤن دی آواز۔ گانا سن کے شاداں کوٹھے توں باہر آندی اے۔

(دونویں کوٹھے ول مُردے نیس۔ لانیٹ فیڈ آوٹ۔۔۔ تے فیڈ ان۔ شاداں
 گانے دے بول دہرا رہی اے۔ اوسو ویلے غفور ا یوسف توں لے کے آوند اے)
 یوسف: بی بی! سلام اے۔ اللہ سائیں خیر کرے۔ توں ٹلایا اے مینوں۔ دس
 کیہ حکم اے۔

شاداں: رب تینوں وی راضی رکھے۔ توں ای گارہیا ساں باہر توں کون ایس۔
 تیرا ناں کیہ اے تے کتھوں آیاں۔

یوسف: گا۔۔۔ تاں میں ہی رہیا ساں بی بی پر میں کون آں، اہ مینوں وی نہیں پتا:
 نا میں مومن وچ مسیحاں   نا میں وچ کفر دیاں ریتاں
 نا میں پا کاں وچ پلیتاں
 نا میں موسیٰ نہ فرعون   بلھا کیہ جاناں میں کون
 تے ناں میرا یوسف ہے بی بی۔ کوئی ہور سوال؟

شاداں: (حیرانی نال نکدی رہندی اے۔ فیر ہس دیاں ہو یاں کہندی اے)
 نہیں۔۔۔ نہیں۔۔۔ پر۔۔۔ آہو۔۔۔ اک سوال ہور۔۔۔ کرناں کیہ ایس؟
 یوسف: اپنے آپ توں لہھناں واں۔

غفور: (گڑا کار دیاں ہو یاں) آپ وی بھال کر رہیاں، پرتوں تے سامنے ایس۔
 یوسف: آہو! سامنے ہاں۔ میں وی۔۔۔ توں وی۔ (شاداں ول وکھ کے) اہ بی
 بی وی (چارو پاسے گھمدیاں ہو یاں کہندی اے) سبھ گھڑ سا منے اے، پر ملد انہیں۔ خورے
 کتھے اے۔ ڈھونڈ رہیاں۔

شاداں: تیریاں گالاں چنگیاں لگ رہیاں نیں۔ سدھیاں رُوح وچ اتر رہیاں
 نیں۔ آ۔۔۔ چل اندر بہہ کے گل کرنیں آں۔

یوسف: چل بی بی! شاید اندر ہی اوس نال ملتی ہو جائے۔

(سچے اندر جان دے میں۔ لائٹ فیڈ آؤٹ۔۔۔ تے فیڈ ان) گانا:

دل دریا سمندروں ڈٹکھے

کون دلاں دیاں جانے ہو

(اقبال باہو دا گایا سلطان باہو دا کلام)

خالد حسین: یوسف نال مل کے شادان دے جیون بھون وچ خوشیاں مہکن
لگیاں سن۔ اوہدے اندر عجیب جہی تبدیلی آ رہی سی اوہنوں سبھ کجھ بدلایا جیہا لگن لگاسی۔
اودھی سوچ بدل رہی سی۔ یوسف اک ودھیا گائیک سی اتے اوس نوں سنگیت تے صوفیانہ کلام
دی ڈوٹکھی سمجھ سی۔ شاداں ہولی ہولی یوسف دے رنگ وچ رنگی جا رہی سی۔ اہ شاداں دے دل
دا رباب بن رہی سی۔ (لائٹ فیڈ آؤٹ۔۔۔ تے فیڈ ان)۔۔۔ گانا۔۔۔

مستک جنہاں دے پئی فقیری

بھاگ مہاں دے چنگے

سُرت دی سوتی پریم دے دھاگے

پیوند لگے ست سنگے

کجے حسین فقیر سائیں دا

تخت نہ ملے منگے

شاداں: تیری گائیکی سُن کے میری رُوح دی گاگر جل تھل ہو گئی اے۔ تیری
گائیکی نے میرے اندر دھمال مچا دتی اے۔

یوسف: ایس دا مطلب اہ ہویا کہ تیرے نتر من وچ عشق دی جاگ لگ گئی اے۔
شاداں: شاید تُوں ٹھیک کہہ رہیا ایس یوسف۔ لگدا اے کہ تیرے مینتاں نے
میرے اندر محبت تے روحانیت دی طلب پیدا کر دتی اے۔ میں اہ سارے گانے بکھر گئیاں،
جو میں گا ہکاں لئی گاؤندی ساں۔ سُن رات دیاں مٹھلاں وچ میرا گاؤن نوں جی نہیں کردا۔

یوسف: اہ گانے ٹوں اپنے لئی گاؤندی ایں پرہس کسے ہو لئی گایا کر۔
 شاداں: کیہ کیہا ای۔۔۔ کسے ہو لئی گایا کر۔ روزتاں ہوراں لئی گاؤندی آں۔
 اپنے لئی تاں کدے وی نہیں گایا۔

یوسف: نہیں شاداں بی بی! رات دیاں تیریاں مٹھلاں دو جیاں لئی نہیں سجدیاں
 میں اتے نہ ہی ٹوں ہورناں لئی گاؤندی ایں۔ اصل وچ ٹوں اپنے وجود ٹوں قائم رکھن لئی
 اتے اپنی پچھان بنائی رکھن لئی گاؤنی ایں۔

شاداں: فیر کسے ہو لئی کجھ گایا جاندا اے؟

یوسف: جس دن اپنے اندر وی شاداں لئی گائیں گی نا، اوس دن سمجھ جائیں گی۔
 شاداں: اندر وی شاداں ٹوں تاں کدے وی کجھیا ای نہیں اے۔ موقع ہی نہیں ملیا
 دیکھن دا۔

یوسف: کجھ دیکھدی۔ ٹوں کدے اللہ ہودا آواز ہی نہیں سنیاں۔ اللہ سائیں
 دی درگاہ تے قلندری سجدہ ہی نہیں کیتا، پرہس تینوں احساس ہو رہیا اے۔
 شاداں: آہو! ہس میرے دل دریا دیاں چھٹاں۔۔۔ چھل چھل کر رہیاں نیں۔
 جد دی مینوں تیری سنگت ملی اے اتے جد داصوفی درویشاں دے کلام ٹوں سمجھن دا جتن کر
 رہی آں، مدد بہت کجھ ٹٹ بچ رہیا اے۔

یوسف: ایسوداناں حقیقی عشق اے، اتے ایہوتینوں تیری منزل تک لے جائے گا۔
 (شاداں سامنے آکے اوہدے دونوں ہتھ پھڑ لیندی اے۔ صوفیانہ کلام دے سر
 ابھر دے نیں:

رہنے وو، نال بجن دے رہنے
 سخن جہاں دا ہووے دا زو حال اتھائیں کہینے
 کہے حسین فقیر سائیں دا جیوندیاں مر رہنے

دونویں مستی وچ دھمال پاندے نیں۔ غفورا منج تے آ کے دونواں ٹوں اوہلے ہو کے
 دیکھدا اے۔ (لائٹ فیڈ آوٹ۔۔۔ تے فیڈ ان) غفورا او تھے ہی کھڑا اے پر یوسف تے
 شاداں او تھے نہیں ہن۔ غفورا نموجھان ہو کے منج تے چکر کٹ کے پھر کھڑ جاندا اے، جس
 پاسے یوسف تے شاداں گئے سن۔ اُدھر ہُن غفورے دی پوٹھرا اے۔ اندروں یوسف باہر آ
 کے غفورے دے چکھے پُپ چاپ کھڑ و جاندا اے۔

غفورا: (شاداں دے گائے ہوئے بول دُہرا اندا اے ”نال بجن دے رہینے“ گھجھ
 سوچ کے اپنے آپ نال گلاں کرن لگدا اے) شاداں بی بی ٹھیک کہندی اے، اُہ کوئی بچی نہیں
 اے۔ (سوچ کے) پر یوسف، کیہ کہہ رہیاسی۔۔۔۔۔ جس دن اپنے اندر دی شاداں لئی گائیں
 گی، اوس دن سمجھ جائیں گی۔۔۔۔۔ اندر۔۔۔؟۔۔۔ کیہ اندر کوئی ہو رہوندا اے، میرے اندر
 دی کوئی ہو راے (گڑا کا ماردا اے) یعنی غفورے دے اندر اک ہو رہوندا۔۔۔۔۔ (ہسدا یاں
 ہو یاں مُردا اے۔ سامنے یوسف ٹوں ویکھ کے پوتھا جیہا ہو جاندا اے) سائیں ٹوں کدوں
 آیاں؟

یوسف: اہ تے مینوں وی نہیں پتہ۔

غفورا: ٹوں وی یار۔۔۔ کمال دیاں گلاں کرنا ایں۔ کدی کہناں ایں کہ اپنے
 آپ ٹوں لہہ رہیاں تے کدی کہناں۔۔۔۔۔ اندر دی شاداں۔۔۔۔۔ ٹوں۔۔۔۔۔

یوسف: آہو! میں تاں کہناں واں، پرتوں دس، ٹوں کیوں ہس رہیاں۔

غفورا: بس اینویں۔ کوئی گل چیتے آگئی سی۔

یوسف: کیہڑی گل بھلا۔

غفورا: من وچ کئی گلاں گھمدیاں رہندیاں نیں۔ کئی سوال گردش کردے

رہندے نیں۔

یوسف: کدے من ٹوں پڑھیا وی کر۔ سوالاں دے جواب آپ مل جان گے۔

غفور: یارا تیریاں گلاں مینوں سمجھ نہیں آوندیاں، پر میرا اُستاد کہند اہوند اسی،
 جے من مر جائے تاں دُنیا مر جائدی اے، پر دُنیا وی آباد اے تے من دے سو دے وی
 ہوندے رہندے نیں۔ خورے اُستاد ہوراں دا مطلب کیہ سی۔ (حیرانی نال یوسف ٹوں
 دیکھدا اے، فیر ماڑا چیہلاسد اے)

(اندروں شاداں دی آواز آوندی اے) غفورے۔۔ اُہ غفورے۔۔ آیا بی بی! آیا
 ۔۔۔ (یوسف ٹوں تکدیاں ہویاں بُوڑ اندا اے تے اندر جائدیاں ہویاں کہند اے۔۔۔
 کدے من ٹوں وی پڑھیا کر۔ (لاہیٹ فیڈ آوٹ۔۔ تے فیڈ ان)
 خالد حسین: اُدھر گاماں نائی اپنے وعدے مطابق فیروزاں دے چو بارے تے جا
 پہنچیا تاں جو کالے خان دے جنونی عاشق بارے اوہنوں سمجھا سکے۔ اوہدے دل دی تڑ فابٹ
 ٹوں بیان کر سکے۔

گاماں: فیروزاں! کالے خان اک نیک تے ساہو بندہ اے۔ اُہ تیرا سچا عاشق
 اے۔

فیروزاں: جیہڑا بندہ سارا دن تیری ہٹی تے بہہ کے مینوں تاڑدا رہند اے، اُہ
 کمینا کجھ شریف تے ساہو، ہو سکدا اے۔

گاماں: نا۔۔ نا۔۔ بی بی! اُہ تیرے عشق دا ڈنگیا اے۔ اوہنوں تیرے حُسن
 نے ٹھگیا اے۔ اوہدا پیار مسیت دی بانگ وانگر سُچا اے۔ اُہ تینوں دل دی دولت دے سکدا
 اے۔ جند تیرے ناں لاسکدا اے۔ اوس دیاں اکھاں ٹوں دیکھن دا چسکا لگ گیا
 اے۔ اُہ تر لوچھی ہو یا پیا اے۔ اوہدی جندڑی مٹی سچ نہ رول۔ اُہ تیرے نال ویاہ کرنا
 چاہند اے۔ جامی شاہ ایس گل دی کواہی دے گا۔

فیروزاں: اُہ دو گلے دا پنا کوچوان، میرے نال ویاہ کرنا چاہند اے۔ سورا
 پڑ۔ حرام زادہ۔۔۔ اوہدی انی اوقات کہ میرے سُفنے دیکھے۔ گامی! میرے چو بارے تے

جھوں شہر دے پتو ننتے، رئیس زادے تے جاگیر دار آوندے نیں۔ میری اک اک ادا تے اپنے بنوے خالی کر دے نیں۔ تے اہ کالے خان۔۔۔ گھوڑے دی لد چکھن والا، میرے مال عشق کرن چلیا اے۔

گاماں: فیروزاں بی بی! گل ٹوں سمجھن دی کوشش کر۔ جوانی برساتی نالے دے پانی وانگر ہوندی اے۔ اہ پانی جس تیزی نال آوند اے، اوسو تیزی نال چلاوی جاندا اے۔ اج جیہو دے تیرے حُسن دے نکھرے ویکھ کے پیسے واردے نیں نا۔ اہ کل منگن تے وی تینوں بھکھ نہیں دین گے۔ اک ویلا آئے گا جد تینوں چو بارے دیاں پوہڑیاں چڑھن تے اُترن لئی وی کسے سہارے دی لوڑ پوے گی۔ کالے خان تیرا اوہو سہارا بننا چاہندا اے۔ اہ سیالے پُنالے تیرا سنگی بنے گا۔ اہ تیرے شریر نال نہیں سگوں تیری روح نال نگھا رشتہ جوڑنا چاہندا اے۔

فیروزاں: گامی مینوں شہداں دے گجھل وچ نہ پا۔ میں شہد جال وچ پھس جی والی نہیں آں۔ تیریاں گاماں کتاباں وچ تاں چنگیاں لگدیاں ہوں گئیاں پر عملی زندگی وچ انہاں گاماں دی کوئی اہمیت نہیں اے۔

گاماں: پاگل نہ بن فیروزاں۔۔۔ اپنے مستقبل بارے سوچ۔
فیروزاں: گامے! اپنے پچھو کڑٹوں یا نہیں رکھنا چاہیدا اے تے آون والے کل دی فکر وچ اپنا اج برباد نہیں کرنا چاہیدا۔ اوہنوں سمجھا دے کہ میرے خواب دیکھنے بند کر دے، نہیں تاں کن پائیاں کولوں ائی پھینٹی دو اوں گی کہ عمر بھر بسترے تے پیار ہے گا۔

گاماں: فیروزاں بی بی!۔۔۔۔۔

فیروزاں: (گل کڈ دیاں ہویاں) بس۔۔۔ چوکھا بکواس کر لیا ٹوں۔ چل ہُن دفعا ہو جا یتھوں۔ میں تیرا بڑا لحاظ کر لیا اے۔ (لاہٹ فیڈ آوٹ۔۔۔ تے فیڈ ان)
خالد حسین: فیروزاں سوال زندگی کیہ اے۔ فیروزاں لئی زندگی دے جیہو دے

ارتھ میں اُہ شاداں لئی نہیں نیں۔ انجھ ہی عشق دے ارتھ وی ساریاں لئی دکھ دکھ ہوندے
 نیں۔ فیر بھانوس اُہ فیروزاں تے کالے خان ہنون، شاداں تے یوسف ہنون۔ غفور پہلوان
 ہوئے جاں فیر گے سنگھ ہی کیوں نہ ہوئے۔ (لائٹ فیڈ آوٹ۔۔۔ تے فیڈ ان)
 (یوسف، شاہ حسین دی کافی دے بول گاندیاں ہو یاں اندروں باہر آوندا اے:

اُسو ویلے گے سنگھ شراب دے نشے وچ ڈھت، ڈولدا ہو یا سا منے آوندا اے۔ گجھ
 چر لئی یوسف تُوں گھوردا اے، فیر اپنے آپ تُوں کہندا اے)
 گے سنگھ: اہ کون اے؟ شاید میں غلط تھاں تے آگیاں (یوسف تُوں ہتھ دے
 اشارے نال بُلاندا اے) وی اُدھر آہاں۔ (شاداں دے کوٹھے ول اشارہ کردیاں ہو یاں)
 اہ کس دا کوٹھا اے۔

یوسف: کوٹھا۔۔؟

گے سنگھ: (اپنے آپ نال) کوئی شریف آدمی لگدا اے بیچارہ۔ انہوں کوٹھے دا
 نہیں پتہ۔۔۔ چنگا۔۔۔ ایدھر سُن۔ تھے کون رہندا اے؟
 یوسف: تُوں کدے نال ملنا ایں۔ اتے تُو کون ایں۔
 گے سنگھ: تُوں مینوں نہیں جاندا؟ وی گے سنگھ تُوں نہیں جاندا۔ گے سنگھ تُوں۔
 یوسف: اچھا۔۔۔ تُوں ایں گے سنگھ۔ تیری تے بڑی تعریف سُنی اے۔ شاداں
 کولوں وی اتے غفورے پہلوان کولوں وی۔

گے سنگھ: میری تعریف۔ دونوں میریاں صفتاں کر دے نیں۔

یوسف: صفتاں نہیں۔ تیری جان پچھان کراندے سن، بڑے چنگے ڈھنگ نال۔
 گے سنگھ: شاداں میری صفت کردی اے تے اُہ غفور وی۔۔۔ واہ بھئی واہ۔۔۔

میں وی کناں پاگل آں۔ ہمیشاں اوہناں نال جھگڑا ہی رہناں واں۔

یوسف: کیوں کرنا ایس تُوں جھگڑا۔

گجے سنگھ: تُوں نہیں سمجھ سکدا۔ اہ عشق دا معاملہ اے۔ تینوں تے اہ وی پتہ نہیں

کہ کوٹھا کیہ ہوندا اے۔

یوسف: جتھے بندے تُوں آسرا ملے، اوہنوں کوٹھا کہندے نہیں۔

گجے سنگھ: (ہسدے ہوئے) میں کیہا سی ما۔ تُوں بڑا شریف آدمی ایس۔ سُن۔

۔۔ کوٹھا چُسن گاؤن والیاں داہندا اے۔ چیویں شاداں بلی دا کوٹھا۔۔۔ شاداں۔۔۔ آہو!

تُوں پُچھ رہیا سیں ما کہ میں کیوں لڑنا جھگڑناں واں، تاں سُن۔۔۔ اپنی شاداں لئی۔

یوسف: کیوں؟

گجے سنگھ: میں نہیں چاہندا کہ شاداں کسے ہو لئی گائے۔ میں اہ برداشت نہیں کر

سکدا۔

یوسف: پر اوہدے کوٹھے تے تاں سارے گا نا سُنن لئی آوندے نہیں۔ اہ تاں

سمہناں لئی گاوندی اے۔ تُوں وی سُن سکناں ایس۔

گجے سنگھ: چوکھا گالیا، اوہ نہیں۔ لوکاں بوہت سُن لیا اوہنوں۔ سُن اہ صرف میرے

لئی گائے گی۔ اہ صرف میری اے تے ہُن میں اوہدے شریر دالون وی چکھناں چاہناں واں۔

سمجھیاں کہ نہیں؟ تُوں نہیں سمجھ سکدا۔ تُوں تے اک شریف بندہ ایس۔ تینوں کیہ پتہ، جُتھے

تُوں چھو نا تے تَشَبُو تُوں سُنکھناں کیہ ہندا اے۔

یوسف: اہ تاں اوہدی مرضی تے اے۔

گجے سنگھ: (ٹُھسے نال پیچندے ہوئے) اوہدی کوئی مرضی نہیں۔ اہ کون ہندی

اے اپنی مرضی چلان والی۔ جتھے صرف گجے سنگھ دی مرضی چلے گی۔ جے اہ نہیں مٹی تاں

اوہنوں چک کے لے جاواں گا۔ اتے جے کوئی ہو میرے رستے وچ آیا تاں۔ (لڑھکدیاں

ہویاں ڈگ پیندا اے)

(شاداں آواز سُن کے باہر آجاندى اے۔ گجے سنگھ ٹوں ڈگیاں وکھ کے گھبرا

جاندى اے)

شاداں: اہ جرمی کدوں آیا اتھسے۔۔۔؟

یوسف: گجھ چر پہلوں آیا سی۔ لگدا اے، بوہتی شراب پین کارن بے ہوش ہو گیا

اے۔ چلو اس ٹوں اندر لے جانے آں۔

شاداں: ایہدی فکر کرن دی کوئی لوڑ نہیں، بہتوں مرن دے اتھسے۔ ٹوں اندر چل۔

یوسف: مگر ایہدی حالت ٹھیک نہیں اے۔

شاداں: اس ٹوں غفورا آپ سنبھال لوے گا۔ ٹوں اندر چل۔

(لائٹ فیڈ آوٹ۔۔۔ تے فیڈ ان)

خالد حسین: دُو جے پا سے فیروزاں کولوں بے عورت ہون مگروں گا مے مائی نے

ساری گھٹناں جامی شاہ نال ساٹھی کیتی تے فیصلہ کر لیا کہ اُہہ سُن کا لے خان ٹوں اپنی ہنئی اندر

وڑھن نہیں دے گا، پر اُہہ انجھ کرنیں سکیا۔ کا لے خان ٹوں وکھ کے اوہنوں ترس آ گیا۔ فیروزاں

گاماں تے جامی شاہ دونوں کا لے خان ٹوں سمجھان لگے پر کا لے خان دا پرنا لہ او تھے ہی

رہیا۔ (لائٹ فیڈ آوٹ۔۔۔ تے فیڈ ان)

(گا مے دی دُکان۔۔۔۔ کا لے خان، جامی شاہ تے گاماں بیٹھے نیں)

کا لے خان: فیروزاں نے انکار کر دتا۔۔۔ نا۔۔۔

گاماں: انکار نہیں دھتکار دتا۔ اہ پچھ، کیہ نہیں کیہاوس نے۔ دل تاں کیتا کہ

اودھے چو بارے ٹوں چھال مار کے دُو دگشی کر لواں۔

کا لے خان: او۔۔۔ ہو۔۔۔! شاید تینوں ڈھنگ نال سمجھانا نہیں آیا ہووے گا۔

گاماں: کُنو، سُن کُنو شاہ جی! مینوں سمجھانا نہیں آیا۔ آہو ٹھیک اے، مینوں نہیں آیا

سمجھانا۔۔۔ نہ اوہنوں تے نہ ہی تینوں۔ کالے خان! بھلہ جا اوس کپتتی ئوں۔ کیوں پتھر مال
پیانگراں مار رہیاں۔۔۔ بھلہ جانیر وزاں ئوں۔

جامی شاہ: یار! کوئی چنگی جیہی گوی دیکھ کے ویاہ کر لے۔ اپنا گھر بسا تے موج منا۔
اُس بد ذات فیروزاں ئوں بھلہ جا۔ گاماں ٹھیک مت دے رہیا اے۔ ایہدی گل من لے۔
کالے خان: شاہ جی! اپنے آپ ئوں کجھ بھلہ جانواں۔ میں بہت دُور نکل
آیاں۔ اُس چپھے مڑ کے وی نہیں دیکھ سکدا اتے جے میرے لیکھاں وچ ہجر سزاواں لکھیاں
نیں تاں کوئی کجھ نہیں کر سکدا۔ مُرشد آکھدا اے:

”عشق دی خاطر چہندیاں مر رہیں“

گاماں: کدے کدے مینوں لگدا اے کہ تُوں ساہڈیاں لوک کہانیاں دا ہی کوئی
کر داریاں۔

کالے خان: جے فیروزاں نہیں ملتی تاں ضرور بن جاں گا۔
گاماں: اوہدیاں کوڑیاں گھاں اُس کے وی تینوں یقین اے کہ اہ تینوں گھا پائے گی۔
کالے خان: پکا یقین اے۔ میں آپ جانواں گا اوہدے کول تے اپنا کلیجہ چیر
کے دساں گا تے کہاں گا کہ میرے دل دی دھڑکن ئوں اُس۔ ایس چوں اکو آواز نکلدی
اے۔ فیروزاں، فیروزاں تے صرف فیروزاں۔

گاماں: (جذباتی ہو کے) اُتوں اوس رائڈ ئوں دل دن چلیا ایں، جس دا دل تے
دماغ صرف دولت دی چھنکار ہی سندا اے۔ جس ئوں طبلے دی ترکٹ تے دھا دن تاں
سُنائی دیندی اے پر دل دی دھڑکن نہیں، جیہڑی گھنگرواں دی چھن چھن تاں اُس دی اے
پر دل دی ترکٹ نہیں اُس دی۔

کالے خان: بھاہ گامی! میرا عشق، میرا جنون، اک دن اوہنوں مجبور کر دے گا۔
جامی شاہ: کالے خان! انہاں چوہا ریاں تے عشق نہیں، کاروبار ہندا اے۔

تھے سچے عاشق نہیں، جسماں دے سو داگر جانڈے نیں۔ من جاسا ہڈی گل۔ اپنے سر توں
عشق دے بھوت توں اتار کے پراں سٹ دے۔ اوہ چو باریاں والیاں، طہلیاں تے سرنگیاں
توں تاں غلاف چاڑھ کے رکھدیاں نیں پر آپ۔ سرنگیاں پھریاں نیں۔ فیروزاں کولوں بے
عزتی کران دا کوئی فائدہ نہیں۔ ساہڈی گل من لے تے اوس چھناں توں لعنت بھیج۔

کالے خان: بھاہ گامی! اک گل پچھاں تینوں۔ توں میری امی فکر کیوں کرناں

ایں۔ کیہ لگناں واں میں تیرا۔ بول نا۔ میں کیہ لگناں واں تیرا۔

گاماں: (پچھدیاں ہو یاں) کجھ نہیں۔ توں میرا کجھ نہیں لگدا۔ کجھ وی نہیں۔

میں جھلا عملی آں، جیہڑا تینوں بربادی دے رستے ول جان توں روک رہیاں، پر اہ تاں میرا
اپنا سی۔ شکیل ناں سی اوس دا۔ تیری ہی عمر دا با نکا بھیلہ جوان سی۔ اکھاں وی تیرے ورگیاں
سن۔ بلکل تیرے ورگا قد کاٹھ سی اوہدا۔ اہ وی تیرے وانگرا لیس اُردو بزاروی اک نیار تے
ڈھٹھہ پیاسی۔ تیری طرحاں اوہدی محبت وی اک پاسڑی سی، پر اہ تیرے وانگر چپ رہن والا
گھبرو نہیں سی۔ اہ چو بارے تے چلا گیا۔ محفل وچ بھنگ پاؤن لگا۔ گالھیاں تے مار گھنائی کرن
لگا۔ جس کسے نے وی اوہنوں روکن دی کوشش کیتی، اوہنوں کٹن لگا۔ کسے دی ہمت نہیں
ہوئی، اوس توں کجھ کہن دی۔ اہ انی گل کہندیاں ہو یاں اوہنوں پر ت آیا کہ اہ اپنی محبت توں
لین فیہ آئے گا۔ ساریاں نے اوس توں سمجھایا کہ کوٹھیاں چو باریاں تے عشق دی بھال کرنی
ماڑو تھل وچ گھوہ لہسن والی گل اے، پر اوس نے کسے دی نہیں سنی۔ اک دن سرگھی ویلے
کھنیکان دے تلاء لاکے لوکاں دی بھیڑا کٹھی ہوئی شروع ہوئی۔ شور سن کے میں وی اوہ تھے
جاہ بچیا۔ اوہ تھے شکیل دی لاش پئی سی۔ اوہدا قتل ہو یا سی۔ شکیل توں مار دتا سی۔ میرے یکے بھراہ
شکیل دا قتل کر دتا گیا۔ سی۔ میرا شکیل۔۔۔ (روندے روندے بہہ جاندا اے۔) (لائٹ فیڈ
آوٹ۔۔۔ تے فیڈ ان)

خالد حسین: یوسف توں ملن مگروں شاداں دی گانگی دا انداز ہی نہیں سی بدلایا،

سگوں مقصد وی بدل گیا۔ یوسف دی سنگت کارن شاداں ٹوں صوفیاں دی بانی یا دہوگئی۔ اہ
 ہُن شاہ حسین، بلھے شاہ، سلطان باہوتے میاں بخش ورگے کئی صوفیاں دا کلام آپ وی
 گاندی۔ (لائٹ فیڈ آوٹ۔۔۔ تے فیڈ ان) بیک گراؤنڈ وچ صوفیانہ سنگیت۔ (روشنی
 خالد حسین والے پاسے بند ہو جاندی اے تے شاداں والے پاسے نو آوندی اے۔ گیتیاں
 دے بول کوٹھے ٹوں سُنائی دیندے نیں۔ گاہکاں دی واہ واہ دیاں آوازاں وی آرہیاں
 نیں۔۔۔ منج اُتے یوسف اپنی مستی وچ چکر لارہیا اے۔ اوسو ویلے اندر گانا بند ہو جاند اے۔
 تھوڑا تھوڑا شور اُبھر دا اے تے فیر بند ہو جاند اے۔ شاداں باہر آوندی اے)

شاداں: یوسف! توں باہر کیوں آگھیاں۔

یوسف: اندر جہالت تے نفرت دا شور سی۔ میں گیان تے عرفان دا نور لھن لئی

باہر آگیا۔

شاداں: کیہ فیر لھیا ای؟

یوسف: نہیں:

جنگل بیلے پھر اں دھوڑنیدی، اے نہ پا پالال

مائے نی میں کیوں آکھاں درو وچھوڑے دا حال

شاداں: اہ لال کون اے، جیہڑا تینوں لھ نہیں رہیا۔

یوسف: بس دروازے توڑی آکے مڑ جاند اے۔

شاداں: پر، دس تے تہی، اہ کون اے۔

یوسف: توں پریشان نہ ہو۔ جد آئے گا، تاں سبھ توں پہلاں تینوں ملے گا۔ فیر

میرے نال، مگروں سبھناں نال ملے گا۔

شاداں: کدے کدے تیریاں گلاں میری سمجھ توں باہر بندیاں نیں۔

یوسف: چل چھڈ۔۔۔ انہاں گلاں توں۔ کجھ سنا۔

شاداں: تینوں وی میرے مال گانا پوے گا۔

یوسف: ٹھیک اے۔ (دونوں گاندے نہیں) تیرے عشق نچایا۔۔۔ کر کے تھیا

تھیا۔ (لائٹ فیڈ آؤٹ۔۔۔ تے فیڈ ان)

خالد حسین: اُدھر کالے خان وی ہارٹن والا نہیں سی۔ اک دن دل دے ہتھوں

مجبور ہو کے فیروزاں دے چو بارے دیاں پوہڑیاں جا چڑھیا۔ (لائٹ فیڈ آؤٹ۔۔۔ تے

فیڈ ان)

فیروزاں: ٹوں کمبیاں۔۔۔ تیری ہمت کجھ ہوئی فیروزاں دے موہرے آون

دی۔ چل نکل ایتھوں نہیں تاں بلبا بیاں تیرے پچھلیاں ٹوں۔

کالے خان: ٹوں جنوں مرضی اے بلبا۔ میریاں ہڈیاں پسلیاں تتر و ا۔ مینوں

مارمکا۔ گر جاں ٹوں میرا ماس کھوا۔ مینوں کوئی فرق نہیں جیہاں۔ میرا عشق، میرا جنوں اے

تے جنون دا کوئی علاج نہیں۔ فیروزاں! سچے عاشقاں ٹوں رت دیاں چھانواں ملدیاں نہیں۔

فیروزاں: میرے مال نوٹنگی نہ کر۔ اہ پچول پنا کسے ہوڑوں دسیں۔ چل نکل

ایتھوں۔

کالے خان: سُن فیروزاں! میں جاندا ہاں کہ ٹوں شریر و کچی ایں، پر میں جسمیں

داخر پیدا نہیں آں۔ جے مُندا تاں تیرا بھوگی ہندا تے کئی واری تیرے چو بارے تے آچکيا ہندا۔

اُئی حیثیت تے ہے میری، پر میں تیرا شیدا ائی آں تے ٹوں میرا جنون۔ میں سچ کیہ رہیاں۔

میری نیت تے شک نہ کر۔

فیروزاں: ٹوں ہوناں کون ایں۔۔۔ اہ بکواس کرن والا۔ چل بھونکنا بند کرتے

دفعہ ہو جا۔

کالے خان: میرا عشق تیرے تے آئی بہار مال نہیں اے۔ میں تاں پت جھڑ دا

ساتھی آں۔ میرا نہوں تیری زندگی دے اوس موڑ مال اے، جدوں تینوں سارے اکلپیاں

چھڈ جان گے۔ اوس بے رحم وقت مال اے، جد تینوں اپنے آپ مال نفرت منون لگے گی۔
 فیروزاں: (گرج کے) بس۔۔۔ سُن پُپ ہو جا۔ مونہہ بند کراپنا۔ میں
 مرداں تُوں چنگی طرحاں جانی آں۔ اوہناں دیاں مٹھیاں گلاں تُوں وی سمجھنی آں۔ سبھناں
 وامقصد اکوند اے۔ صرف ڈھنگ وکھرے وکھرے مندے میں۔

کالے خان: فیروزاں! میں تینوں اپنے دل دی پھٹی تے لکھے سچے عشق دے
 شبد پڑھان آیا ساں، پر توں پڑھناں ہی نہیں چاہندی۔ فیروزاں! میں تیری ادوں تک
 اڈیک کراں گا، جدوں تیرے پیراں دے گھنکر وٹ جان گے۔ تیرے گیتاں دے سُر اکھڑ
 جان گے تے تُوں بے سُر ہو جائیں گی۔ جدوں تیریاں پیڑاں وڈن والا کوئی نہیں ہووے
 گا۔ اوس ویلے میں تیرا سگی بناں گا۔ میری گل یاد رکھیں۔ ایہو اج دے تیرے چاہن والے
 اک دن تینوں ڈھنکارن گے۔ تینوں دھکے مارن گے۔ تے ایہو چو بارے تے کسے نویں آون
 والی مٹیاری دیاں اکھاں وچ ڈبن دی کوشش کرن گے۔ اوہدے نکھرے برداشت کرن گے۔
 پیار لھان گے تے دولت دی چھوٹ کران گے۔

فیروزاں: (اگ اگدیاں ہويا) کوئی ہے؟ کتھے مر گئے او سارے۔ ایس
 مردو د تُوں دھکے مار کے باہر کڈھو۔ (اک بد معاش آوند اے تے کالے خان تُوں دھکے
 ماردا ہويا باہر کڈھن لگدا اے، پر کالے خان چٹھے مڑ کے کہندا ہويا پوہڑیاں اتر جاندا اے۔
 کالے خان: میں مردے دم تک تیری اڈیک کراں گا۔۔۔ گانا۔ (اٹھ گئے
 کوانڈوں یار۔۔۔ رہا سُن کہیہ کریئے)

جای شاہ: کہیہ لین گیا سیس، فیروزاں دے چو بارے؟
 کالے خان: شاہ جی! ظاہر اے، درود پڑھن تے نہیں ساں گیا، پر فیروزاں
 دیاں اکھاں وی کوریاں نیں تے دل وی کورا۔

گاماں: تینوں سمجھایا سی کہ اوہناں تولاں وچ تیل نہیں اے، پر تُوں بازاں نہیں

آوندا۔ کالے خان! اپنے آپ تے رحم کر۔ ساہنوں تیرے دکھ دا بڑا دکھاے۔ من جا سلہدی
گل۔ اپنی چندڑی نہ رول۔ (کالے خان۔۔۔ اوہناں تونوں ویکھدا اے تے پتھر دی مورتی
وانگر کھڑا رہندا اے)۔۔۔ (لائٹ فیڈ آوٹ۔۔۔ تے فیڈ ان) (گانا اُبھر دا اے):

سا جن تیرے رومڑے
موہے آدر کرے نہ کوئے
دُر دُر کر کن سہیلیاں
میں ٹر ٹر تا کوں تو ہے
(منج تے خالد حسین آوندا اے)

خالد حسین: دُو جے پاسے شاداں تے یوسف دا عشق پروان چڑھ رہیا سی،
جس دی بھنگ گجے سنگھ تونوں وی پے گئی سی، پر غفور پہلوان، شاداں دا صدق عاشق۔۔۔۔۔
یوسف تے شاداں دے گلاب رنگ چہرے ویکھ کے اپنے من تونوں سمجھاندا اے تے اوہناں
دی ہی گائی ہوئی کافی دے بول دُو ہر اندا اے:

ہاتھی عشق، مہاوت رانجھا، سو آدے دے ہوڑیے
کہے حسین فقیر سائیں دا لگڑی پریت نہ توڑیے

(خالد حسین سٹیج چھڈ کے باہر نکل جاندا اے۔ نو شاداں والے پاسے پندی اے،
جیہڑی یوسف تونوں پچھدی اے)

شاداں: تونوں اج فیہر محفل چوں اٹھ کے باہر آکھیاں۔ اُنجھ وی چوکھا پریشان
لگ رہیاں۔ کیہ گل اے۔ مینوں دس۔
یوسف: بُلدا وا آرہیا اے۔

شاداں: کیہ کہہ رہیا ایں۔۔۔ بُلدا وا۔۔۔ کس دا بُلدا وا۔ کلہا بُلدا وا۔ تینوں کون

بُلدا رہیا اے؟

یوسف: آہو، بکراوا۔ سوہنے یاردا بکراوا۔ من تاں جانا ای پوے گا۔
 شاداں: مگر کتھے؟۔۔۔ کیہو ایار۔۔۔ کون اے او، چیرہ اتینوں بکرا رہیا اے۔
 یوسف: اوہنوں انکار نہیں کیتا جاسکدا۔
 شاداں: اہ کوئی وی ہووے، پر میں تینوں کتھے وی نہیں جان دیاں گی۔
 یوسف: جانا ہی پوے گا۔ جے تُوں روک سکنی ایں تاں روک۔
 شاداں: میں وی دیکھنی آں، تُوں کجھ جانا ایں۔
 (یوسف کافی گاؤن لگدا اے):

من اٹکیا بے پرواہ دے نال
 اہ دین دونی دے شاہ دے نال
 قاضی، مُلا، متیں دیندے
 کھرے سیانے راہ دیندے
 عشقِ کیہ لگے راہ دے نال
 کہے حسین فقیر نما نا دُنیا چھوڑ آخمر جانا

اوڑک کم اللہ دے نال۔۔۔ (شاداں یوسف دے دونوں ہتھ پھڑلیندی اے)
 بھانویں گجھ وی ہو جائے، میں تینوں کتھے نہیں جان دیاں گی۔ یوسف ہسد اے۔۔۔ میوزک
 ۔۔۔ او سے ویلے عصے وچ پاگل ہو یا گجے سنگھ منج تے آندا اے)
 گجے سنگھ: شاداں۔۔۔ شاداں۔۔۔ (شاداں تے یوسف تُوں نیڑے دیکھ کے
 اہ آپے تُوں باہر ہو جاندا اے تے گالھاں بکن لگدا اے۔ شاداں ڈرناں یوسف کولوں دُور ہو
 جاندی اے۔

شاداں: ت۔۔۔ ت۔۔۔ تُوں؟
 گجے سنگھ: آہو گھینے۔ میں آں۔ تُوں کیوں گھبرا گئی آں (یوسف دل دیکھ کے)

اویے -- پچھتے کہوتڑ دی اولاد۔ تُوں ہی یوسف ایس۔ میں تے تینوں بڑا شریف سمجھیا سی، پر تُوں تے چھپیا رستم نکلیاں۔

یوسف: آہو! میں ای یوسف ہاں، پر گل کیہ اے؟

شاداں: (دونواں وچکار آوندیاں ہویاں) گجے سنگھ تُوں چلا جا اتھوں۔

گجے سنگھ: (شاداں تُوں دھکا مار کے پراں سُدا اے تے یوسف تُوں کہندا

اے) اویے -- ذات دی کوڑ کر لی تے شہتیری نوں چھھا؟

یوسف: تُوں کیہ کہہ رہیاں -- میری سمجھ وچ گجھ نہیں آرہیا۔

گجے سنگھ: بڑا بھولا بننا ایس۔ اوں دن تاں میرے نال بڑیاں مٹھیاں مٹھیاں

گلاں کردا سیس۔ جے مینوں تیری کر توت دا اوں دن پتہ چلدا تاں ہنس تیکر تیرا تیرا وی ہو گیا ہندا۔

یوسف: گجے سنگھ! صاف صاف تے سدھی طرحاں دس کہ گل کیہ اے۔ تُوں

کیہ چاہناں ایس۔

گجے سنگھ: تُوں میری شاداں نال عشق بھورنا ایس۔ پیارا ڈھونگ رچا نا ایس۔

شاداں: گجے سنگھ بکواس نہ کر، جو کہنا ای مینوں کہہ۔

گجے سنگھ: چچھ ہٹ رنڈیے۔ (شاداں تُوں دھکا دیندا اے) میں تینوں کیہا سی

کہ تُوں صرف میری ایس۔ ساہڈے وچکار جے کوئی تیجا آیا تاں میں اوہنوں وڈھ دیاں گا، پر میری گل تیرے پلے نہیں پئی۔

یوسف: دیکھ بھئی گجے سنگھ، تیرا تیرا چنگا نہیں اے۔ تُوں خورے کیہڑے بھلکھے

پال رہیاں۔۔۔۔

گجے سنگھ: کیہ کیہا ای۔ میں بھلکھے پال رہیاں۔ میرا تیرا وی ٹھیک نہیں۔ ٹھہر!

ہنیں تینوں اپنا تیرا دسناں واں حرامیا۔ (یوسف تُوں دھون تُوں پکڑ کے گھسییدا اے۔

شاداں یوسف ٹوں چھو ان دا جتن کر دی اے، پر پھل نہیں سندی
 شاداں: کیہ کر رہیاں ایں گے سنگھ! یوسف ٹوں چھڈ۔ ایس دا کوئی قصور نہیں۔
 اہ تاں فقیر بادشاہ اے۔ اینوں چھڈ دے۔ (فیروزاں زور نال غفورے ٹوں بلاندی اے۔
 گے سنگھ بوجے چوں کمائی دار چاقو کڈھ کے یوسف دا ڈھڈھ پھاڑ دیندا اے۔ اوس ٹوں کئی
 پھٹ ماردا اے۔ یوسف دے ساہاں دی ڈور کٹ جاندی اے۔ شاداں پیچھاں مارن لگدی
 اے اتے بے ہوش ہو جاندی اے۔ غفور پیچھاں اُس کے دوڑدا اے۔ یوسف دی لاش اتے
 شاداں ٹوں بے ہوش ویکھ کے حیران ہو جاند اے، اتے فیڑمھے وچ لال پیلا ہوندا اے گے
 سنگھ ٹوں کہندا اے۔

غفور: اہ کیہ کینا ای گئی دیا پتر۔ حرام دیا تھما۔ ٹھہر جا بد ذاتا۔ ہنیں تیرا دی
 مک مک کرناں۔ (غفور تیزی نال اندر جاند اے۔ جد تیکر گے سنگھ چاقو بند کر کے بوجے وچ
 پاند اے۔ تہ تیکر غفور پہلوان ٹوکالے کے آ جاند اے۔ اتے گے سنگھ ٹوں دھوبی دا مار کے منج
 تے پنکا دیندا اے۔ فیڑٹو کے نال اوہدی دھنوں تے چار پنچ وار کر دیا اے تے دھنوں وڈ دیندا
 اے۔ گے سنگھ دا شریر تر فدا اے تے گھہ چرگروں ٹھنڈا ہو جاند اے۔ (لاہٹ فیڈ
 آوٹ۔۔۔ تے فیڈ ان)

خالد حسین: (درشکاں ول) مجازی تے حقیقی عشق دا بھیا نک انجام انجھوی ہو
 سکدا اے۔ زندگی شاید ایسوداناں اے۔ کدی رونقاں لگدیاں نیں تے کدی سوگ پیندے
 نیں۔ کدی میلے لگدے نیں تے کدی اُجاڑ پیندے نیں۔ کالے خان دی دُنیاوی اُجڑ چکی سی
 اہ تاں رانجھا بن گیا سی، پر فیروزاں ہیر نہیں بن سکی۔ سورج روز چڑھدا تے ڈھلدا رہیا۔ آس
 دا دیوا بلدا رہیا، پر کالے خان کول فیروزاں نہیں آئی اوہدے مونہوں ہو کے، ہانواں نکلدیاں
 رہیاں تے اہ مانگ ہو گیا۔ اوہنیں فقیری چنو لاپالیا تے خورے کتھے کتھے بھکھدا رہیا تے فیڑ
 چو کھے چرگروں۔۔۔۔

(گامے نائی دی دکان - روشنی گامے اتے جامی شاہ تے پیندی اے۔ گاماں اپنا
 اُستراتیز کر رہیا اے تے جامی شاہ گُرسی تے وال کٹان بیٹھا اے۔ اوسو ویلے اک بندہ میلی
 جہی پھٹی چادر لئیے گامے دی ہٹی دے تھڑے تے بہہ جاندا اے اتے پُپ چاپ فیروزاں
 دے چو بارے ول تکی جاندا اے۔ بیک گراؤنڈ وچ صوفیا نہ گیت اُبھر دا اے)

گاماں: (اوہنوں دیکھے بغیر) بھی! جے تِجامت بنوانی اے تاں او تھے نہیں،
 اتھے گُرسی تے بیٹھ، نالے اہ چادر اُتار دے (کوئی جواب نہیں ملدا۔ گاماں اوہدے کول
 جاندا اے)۔ یار! تُوں عجیب بندہ ایں۔ تِجامت نہیں بنائی؟ (اُہ گردن ہلا کے نہیں کہندا
 اے)۔ تے فیر اتھے کیہ لین آیا ایں۔ (اُہ فیر کوئی جواب نہیں دیندا) بھی تُوں سڈیا نہیں، میں
 کیہ کہہ رہیاں۔ کیہ تُوں بولاء ایں۔ جے تِجامت نہیں کرانی تاں چل پھٹ اتھوں۔
 اتھے کوئی محفل نہیں سچی دی، جیہڑی دیکھس آیا ایں۔ (اُہ بندہ لگا تار چو بارے ول تکی جاندا
 اے۔ گاماں اوس کول جاندا اے تے اوہدی چادر کھچد اے تے اوہدا مونہہ اپنے ول کردا
 اے تے حیران ہو جاندا اے۔ کیوں جے اُہ کالے خان اے۔ جس نے فقیری پختو لاپایا ہو یا
 اے۔ گاماں کالے خان تُوں گلے لاند اے تے کہندا اے) کالے خان تُوں؟ کیہ حال بنایا
 ای اپنا۔ کتھے سیں آئیں دن۔ (کالے خان مُرد اپنا مونہہ فیروزاں دے چو بارے ول کر لیندا
 اے تے دیکھدا رہندا اے۔ گاماں اوہنوں جھنجھوڑ دا اے تے اُچی آواز وچ کہندا اے)
 کالے خان! ہوش وچ آ۔ کیوں بے مُرتا ہو یا پیایں۔

کالے خان: ہوش وچ۔۔۔ میں تے ہوش وچ ہاں۔

گاماں: اینوں ہوش وچ ہونا کہندے نیں۔ شیشے وچ اپنی شکل دیکھی اے؟

کالے خان: کجھ دیکھاں بھاہ گامی! ہر شیشے وچ فیروزاں لہدا ای اے۔

گاماں: تُوں کملا ہو گیا ایں۔

کالے خان: میں تاں پہلے ہی کہندا ساں، پُرتوں اعتبار نہیں سی کردا تے نہ ہی

شاہ جی یقین کر دے سن۔ کوئی وی نہیں سی کر دیا، فیروزاں وی نہیں۔

جامی شاہ: کالے خان! جھلا نہ بن۔ اوہنوں بھلہ جا، تے اپنے گھر جا۔ اپنا نا نگہ
چلا۔ پنج تیر تھی، کچی چھاؤنی، کٹک منڈی، گمٹ تے نہر دیاں سرٹکاں اج وی تینوں تے
تیرے نانگے ٹوں اڈیکدیاں نیں۔ کئی بھدین اکھاں تیری بھال کردیاں نیں۔

کالے خان: پر بھراؤ! اوہدا کیہ کراں، جیدی مینوں اڈیک اے۔ اوہنوں کجھ
بھلاہ جاواں۔ کجھ اپنی آس ٹوں توڑاں۔ (لامیٹ فیڈ آؤٹ۔۔۔ تے فیڈ ان)

خالد حسین: غفور اپہلوان پٹھان دا پوت سی، جہڑے گھڑی وچ وتی تے گھڑی
وچ بھوت ہندے نیں۔ اہ لوکا لے کے آپے تھانے پہنچ گیا۔ (لامیٹ فیڈ آؤٹ۔۔۔ تے
فیڈ ان)

غفور: سلام صاحب!

منشی: اوہیے، کون ایس ٹوں؟ تے تھے کیوں آیا ایں۔ اہ کو تو اہی اے۔ اینوں
سٹی تھانہ کہندے نیں۔ تھے کیہ لین آیاں۔

غفور: میراناں غفور اپہلوان اے۔ میں۔۔۔

منشی: تیراناں بھانویں بادشاہ خان کیوں نہ ہووے، پر تھے ساہڈی سرداری
چل دی اے۔ ٹوں دس۔۔۔ ٹوں کیوں آیا ایں۔

غفور: میری گل سُنو جناب! میں قتل کر کے آیاں۔ ایس ٹوں کے مال میں اوہدی
دھون وڈی وتی اے۔ اہ لوکا پھڑو۔

(قتل داسس کے منشی ڈر جاندا اے تے سدھا ہو کے گرسی تے بہہ

جاندا اے)

منشی: اوہیے ٹوں قاتل ایں۔ کدا قتل کیتا ای؟ لاش کتھے اے۔ (غیر تھانیدار
ٹوں آواز ماردا اے) تھانیدار صاحب۔۔۔ کمرے چوں باہر آؤ۔

غفوراً: میں گے سنگھٹوں مار دیتا اے۔ لاش محلہ جیون شاہ وچ پئی اے۔ او تھے قتل
دی اک ہو رو ا ردا ت وی ہوئی اے۔ سائیں یوسف ٹوں گے سنگھ نے مار دیتا اے۔
منشی: او یے! دو دو قتل ہوئے نیں؟ (تھانیدار منج تے آوند اے)۔ تھانیدار
صاحب! محلہ جیون شاہ وچ دو قتل ہوئے نیں۔ یوسف تے گے سنگھ دی ہتیا ہوئی اے۔ اہ غفوراً
پہلوان اے۔ گے سنگھ دا قاتل۔ اہ آپ ٹو کے سمیت تھانے آیا اے۔ (تھانیدار، غفورے
ٹوں غورنال دیکھدا اے۔ سرتے پیراں توڑی نظر ماردا اے۔ فیر پچھدا اے)
تھانیدار: ٹوں گے سنگھ ٹوں کیوں ماریا اے۔ اتے گے سنگھ نے یوسف دا قتل
کیوں کیتا۔ (منشی دل اشارہ کر کے) ایس دا بیان درج کرو تے ایس ٹوں حوالا ت وچ بند
کر دینؤ۔ کہتے ای تھوں بھجن دی کوشش نہ کرے۔
غفوراً: میں آپ تھانے حاضر ہو یا واں اتے قبول رہیاں کہ میں قتل کیتا اے۔
ایس لئی میری گرفتاری پاؤ تے کیس درج کرو۔
منشی: او یے اپنی شرافت دا ڈھول نہ بجا۔ افسرا گے نہیں بولی دا۔ اہ جیہڑی گل
چکھن، بس او ہدا جواب دئی دا۔
تھانیدار: دو دو قتل۔ اہ وی میرے علاقے وچ۔۔۔ تے مینوں۔۔۔ کوئی خبر
نہ سار۔ واہ کیا بات اے۔ او یے غفورے! مینوں اہ تاں دس کہ یوسف کون اے اتے گے سنگھ
نے او ہدی ہتیا کیوں کیتی؟
غفوراً: اہ ساری کہانی میں تہانوں دساں گا۔ پہلاں تھیں میری گرفتاری پاؤ تے
بیان لو۔
تھانیدار: بیان وی لے لاں گے، پر اہ دس کہ قتل دیاں وارداتاں کس تھانے
ہویاں۔
غفوراً: جناب! میری مُردی سرکار دے کوٹھے تے۔

تھانیدار: سرکار! او یہ کون اے تیری سرکار۔

غفور: جناب! شاداں بی بی۔

تھانیدار: (خوش ہو کے) اُہ۔۔۔ شاداں بلی کوٹھے والی۔

غفور: آہوجی۔

تھانیدار: او یہ مُنشی! شاداں داوی بیان لینا اے۔

مُنشی: حضور! پہلاں غفورے دا بیان لے لئی اے؟

غفور: حد میں اپنا نرم قبول کر رہیاں۔ فیر شاداں بی بی دے بیان دی کہیہ لوڑاے۔

تھانیدار: او یہ! تُوں ساہنوں نہیں سمجھا۔ اہ تفتیش دا معاملہ اے اتے اسیں جان

دے ہاں کہ تفتیش کجھ کیلتی جاندی اے، نالے کس کس دی کرنی اے۔ (مُنشی ول اشارہ کر

کے) اینوں حوالا تے وچ بند کر دے۔ روزنا مچے وچ ایڈی گرفتاری پا۔ فیر ایس دا بیان درج کر۔

مُنشی: جو حکم جناب!

تھانیدار: غفورے! اج دے بعد تُوں ساہڈا مہمان ایس۔ سُن بھجن دی کوشش

نہیں کریں۔ (غفور ہسدیاں ہو یاں آپ حوالا تے وچ چلا جاندا اے)۔۔۔ (تھانیدار

اپنے آپ نال گلاں کر دیاں ہو یاں) سُن آیا نا اونٹ پہاڑ دے تھلے۔ یعنی بلی چڑھی میرے

شکینے۔ بڑے نکھرے دسدی سی۔ (مُجھاں تُوں وٹ دیندا اے)۔ سُن اہ شیر دا بچہ جگدیش راج

دبو چے گا بلی تُوں تے اہ ہتھ جوڑ کے کرے گی میاؤں میاؤں۔ (گڑا کے ماردا اے)

مُنشی: (اندر آوندے ہوئے) اہ گڑا کے کس خوشی وچ مارے جا رہے نیں

حضور! تہا ڈاچراوی چمک رہیا اے، جیویں کوئی وڈی مالی ماری ہووے۔

تھانیدار: تُوں نہیں سمجھیں گا۔ بس اتناں سمجھ لے کہ مینوں اپنی ورہیاں پُرانی مُراد

پوری ہون دا موقع ملیا اے۔ (حکم دیندیاں ہو یاں) شاداں بلی تُوں بلاوا بھیج کہ کل

سویرے تھانے وچ حاضر ہووے۔ (لائٹ فیڈ آوٹ۔۔۔ تے فیڈ ان)

(منج تے تھانے داسین۔ شاداں سٹی تھانے دے ورائڈے وچ چکر لاری اے
تے تھانیداروں اڈیک رہی اے، جیہڑا حالیں نہیں بوہڑیا)
شاداں: اہ تھانیدار خورے کدوں میرا پیچھا چھڈے گا۔ اناں تاں میں چنگلی
طرحاں سمجھنی آں۔ کہ اس دی نیت ٹھیک نہیں اے۔ مینوں دیکھ کے گئے وانگر چہرہ کڈھ کے
رال پکان لگدا اے، پر کیہ کراں۔
تھانیدار: (اندر روڑیاں ہو یاں) ہاں۔۔۔ تے فیر آگئی ساہڈی بلی۔۔۔ میرا
مطلب اے۔۔۔ شاداں بلی۔

شاداں: آہو! آگئی آں۔ تیرا سنبہا جو ملیا سی، پر توں مینوں تھانے کیوں بلایا
اے؟

تھانیدار: کیوں بلایا؟۔۔۔ واہ بھئی واہ۔۔۔ شاداں بلی کمال دا سوال کیجنا
ای۔ او یے۔۔۔ دو دو قتل ہوئے نیں۔ اہ وی تیرے کوٹھے تے۔ اک دا ڈھڈھ پھاڑ چھڈیا
تے دو جے دی دھنوں وڈی گئی۔۔۔ تے اہ دو نوں تیرے عاشق، اتے توں۔۔۔ دونوں
دے قتل دی چشم دید کواہ۔۔۔ تے میں اس دو ہرے قتل دا تفتیشی افسر۔۔۔ ہُن توں دس
۔۔۔ کیہ کردا۔ تینوں تھانے نہیں بلاندا؟ آپ تیرے کوٹھے تے آندا تے تینوں بڑی نر تانال
چکھدا۔۔۔ تیرے تر لے پاندا کہ محترمہ شاداں بی بی۔ مینوں دسو کہ مینوں کیہ کرنا چاہیدا
اے۔ کجھ تفتیش کرنی چاہیدی اے۔ ایہو کہناں چاہنی ایں نا۔

شاداں: (ڈر دے ہوئے) نہ۔۔۔ نہ۔۔۔ نہیں تھانیدار۔۔۔ میرے کہن دا
اہ مطلب نہیں اے۔

تھانیدار: (نیڑے آکے عاشقانہ ڈھنگ نال) فیر کیہ مطلب اے۔۔۔ سردی
سرکار وا۔

شاداں: توں غلط سمجھ رہیاں۔

تھانیدار: فیر توں سمجھا، نا شاداں ک ٹھیک کیا اے؟
 شاداں: غفور اپنا بزم قبول کر چکیا اے۔ بسن ہو رو سُن چھان دی کیا لوڑا اے۔
 تھانیدار: ہو سکدا اے غفور ا جھوٹھ بولد ا ہووے۔ اہ وی تاں تیرا لُخدا آئی اے
 تے تینوں بچانا چا ہندا ہووے۔

شاداں: کیا مطلب اے تیرا تھانیدارا۔
 تھانیدار: (ہور نیڑے آکے) توں آئی بھولی وی نہیں ایں کہ میرا مطلب نہ سمجھ
 سکیں۔

شاداں: چکھے ہٹ کے گل کر۔
 تھانیدار: ایہدا مطلب اہ ہو یا کہ توں ا نھہ نہیں دسیں گی۔
 شاداں: توں میرا یقین کر۔ شاداں کدے جھوٹھ نہیں بولدی۔
 تھانیدار: یقین تے میں اپنے آپ تے وی نہیں کردا، پر میں چاہناں واں کہ
 توں اک واری میرے اُتے یقین کر کے ویکھ۔ (مڑ اوہدے نیڑے آوندا اے)۔ تے اوہدا
 ہتھ پھڑن لگدا اے۔ شاداں اک دم چکھے ہٹ جاندا اے)
 شاداں: تیری مرضی کدے پوری نہیں ہو سکدی۔
 تھانیدار: تھانیدار جلدیش راج دے گے وڈے وڈے فنے خان تے کن پائے
 وی نک رگڑ کے جاندا اے۔ تیری اوقات کیا اے۔ سدھے رستے تے آجا، نہیں تے تیری
 اگوا کو جھکے وچ بھن دیاں گا۔

شاداں: (ہتھ چک کے) بس،۔۔۔ تھانیدارا۔۔۔ توں اہ کئی طرحاں گنڈی
 بھلے کہ تیرے ارادے کدی پورے نہیں ہون گے۔
 تھانیدار: ویکھدے آں۔ سفر اے بڑا الما اے۔ (تھانیدار باہر چلا جاندا اے۔
 شاداں اوہنوں جاندا اے ویکھ کے کہندی اے)

شاداں: سفر بھاریں جتاں مرضی لہما تے اوکھا ہووے، پر شاداں ہُن گھبران والی نہیں اے۔ شاداں ہُن اکلئی نہیں اے۔ اوس نال یوسف وی اے۔ (گیت دے سُر اُبھر دے نیں۔ گیت نال ہی (لائٹ فیڈ آوٹ۔۔۔ تے فیڈان)

خالد حسین: ٹھیک ہی کیہا سی شاداں نے، اُہ پکے ارادے والی مٹیاری۔ اپنی مرضی دی مالک۔ فیروزاں وی بڑی گھمنڈی تے مغروری، پر دونواں وچ بڑا فرق سی۔ کالے خان وی عشق کر داسی، یوسف تے غفورا وی اتے اے سنگھ وی۔ عشق کرنا تے عشق وچ فنا ہو جانا۔۔۔ بڑا فرق اے، دونواں وچ۔ غفورے تُوں قتل دے جرم وچ دس سال دی سزا بول گئی۔ کالے خان ملنگ ہو گیا۔ فیروزاں چیدی گاؤندی رہی، پر شاداں نے یوسف تُوں اپنے دل درگاہ دا سخن بنا لیا۔ تے دھیان دی چھلی تے گیان دا جھاڑو لیکے، کام کرودھ تُوں بہت جھاڑ دی رہی۔ اُدھر نیل وچ ہی غفورے پہلوان نے وی فقیری نکل مار لی سی۔ فیراک اجیہا طوفان آیا۔ جھکھو چھلیا تے بھونچال آیا کہ دھرتی دو پھاڑ ہو گئی۔ بھوکم نے انسانیت دیاں اکھاں اٹھیاں کر دتیاں۔ لوکاں اپنے اندر دبی ہوئی حیوانیت تُوں کھلا چھڈ دتا۔ لکھاں لوکاں دی وڈنگ ہوئی۔ لکھاں اپنیاں تھانواں تُوں نتھاریں ہوئے۔ لوکی ساہاں دے بھکھے نس بھیج گئے۔ جولاہکہ محلہ، دلپتیاں محلہ، پیر مٹھا، تالاب کھٹیرکاں، محلہ افغاناں تے اُستاد محلے دیاں بستیاں خالی ہو گئیاں۔ جموں دیاں خالی بستیاں تُوں میر پور، کوٹلی، باغ مظفر آباد تے سد توتی تُوں آئے شرماتھیاں آبا د کیتا۔ فیروزاں، زبیدہ، بالی، تاجی تے کوہر جان، کسے دی وی اگھ سنگھ نہیں ملی۔ طبلے، باجے، گھنگرو، ڈھولک، سرنگی ستار سبھ بے آواز ہو گئے۔ اُردو بازار اُچڑ گیا۔ سبھ کھیر و کھیر ہو گئے۔ کجھ چرگمروں آون جان والیاں کولوں جامی شاہ تُوں گامے مائی دا سکھ سنبہا مل گیا۔ اونہیں سیالکوٹ دے محلہ پورن نگر وچ نائیاں دی دکان کھول لی سی۔ جموں مڑ پہلاں وانگوں رسن سن لگا۔ فیراک واری بھارت پاکستان دا کرکٹ میچ دیکھن لی جامی شاہ لاہور گیا۔ او تھے دسدے جموں داسیاں تُوں ملیا۔ سارے اپنیاں اپنیاں گور کھانیاں

سنان لگے اتے جموں بارے پچھسی لگے۔ اپنے گھراں بارے، محلے بزاراں بارے، یار
 بیلیاں تے ساک سمبندھیاں بارے۔ گاں ہندیاں رہیاں تے اکھاں بھجیاں رہیاں۔
 فیر جامی شاہ سیالکوٹ گیا۔ گامے نائی ٹوں ملن لئی، پرگاماں مرچکیا سی تے اوہدا پتر دکان
 چلا رہیا سی۔ او تھے جامی شاہ ٹوں گامے دے پتر نے دسیا کہ کالے خان نارووال وچ پنج پیر
 دی درگاہ دے جڑے وچ رہندا اے۔ اہ سیالکوٹوں نارووال گیا تے کالے خان دی کنسو
 لیدیاں ہویاں پنج پیر دی اوس درگاہ تے پہنچ گیا، جس دے لاگے اک ویران سڑک تے
 بیٹھا کالے خان پھر توڑ رہیا سی۔ (لائٹ فیڈ آؤٹ۔۔۔ تے فیڈ ان)

جامی شاہ: اوہیے کالے خان۔۔۔

کالے خان: کون اے، مینوں آوازاں دین والا (تھوڑا چھڈ کے پچھے
 دیکھدا اے) میں تینوں پچھانیاں نہیں بھئی۔

جامی شاہ: میرے ل وکھ، کالے خان۔ میں ہاں جامی شاہ۔

کالے خان: کیہو اجا می شاہ؟

جامی شاہ: تیرا شاہ جی۔ تیرا بیلی۔ مینوں پچھانیاں نہیں ٹوں۔

گامے نائی دی ہئی تے بہہ کے اسیں توں گپاں ماروے ہندے ساں۔

کالے خان: ٹوں شاہ جی ایں، پر اتھے کجھ آیا ایں۔ شورش ویلے ٹوں کدھر بھج

گیا سیں۔

جامی شاہ: یار! خوش قسمتی نال میں اک سرکاری کم لئی کجھ دن پہلوں بانہال چلا گیا
 ساں۔ جدو ڈنگ بند ہوئی تے امن قائم ہو یا تاں میں واپس جموں آ گیا، پر جموں وچ جی بھاجڑ
 تے افراتفری وکھ کے من بڑا اداس ہو یا۔ اُردو بزار اجڑ گیا سی۔ گامے نائی دی ہئی بزازی
 دی دکان بن گئی سی۔ تینوں ڈھونڈیا پر ٹوں نہیں لبھا۔ ٹسیں سارے سیالکوٹ آ گئے سو۔ فیر میں
 کرکٹ میچ دے کھن دے بہانے ست دن دے ویزے تے لاہور آیا ساں۔ اتھوں سیالکوٹ۔

اوتھے پتہ چلیا کہ گاماں مائی اللہ توں پیارا ہو گیا اے، پراوہدے پتر نے دسیا کہ توں مارو وال
وچ رہناں۔ ایس لئی تینوں ملن لئی اتھے آیاواں۔

کالے خان: (بڑی حیرانی نال) توں مینوں ملن لئی آیاں؟

جامی شاہ: آہو! صرف تینوں ملن لئی، پرتوں اہ کیہ اپنی حالت بنائی ہوئی اے۔
تیرے بودیاں وچ چاندی لشک رہی اے۔ تیریاں کھڑیاں چیاں نکلیاں ہو یاں میں۔ توں تاں
کھجیو روا چھوارا بن گیا ایں۔ تینوں دیکھ کے میرے دل توں ڈاڈھی سٹ وجی اے۔

(کالے خان دیاں اکھاں نچوں اتھر وڈلھ پیندے میں۔ تے اہ جامی شاہ توں
گھٹ کے چھٹی پالیندا اے۔ جد من ہکا ہو یا تاں او نہیں پکھیا) فیروزاں کتھے اے؟ کیہ اہ
تینوں ملی؟ تیرا ناگہ گھوڑا کتھے میں۔

کالے خان: شاہ جی! جتھے گئی فیروزاں۔۔۔ اوتھے گیا ناگہ گھوڑا۔۔۔ میں
فیروزاں توں سیالکوٹ، جہلم، میر پور، تے لاہور دے رفو جی کہمپاں وچ ڈھونڈیا۔ ہیرا
منڈی توں لیکے پنڈی، پشاور تے کراچی دے مینا بازاراں وچ لہھیا، پراوہدی کوئی سوہ نہیں
ملی۔ میں اپنی موہدی پنڈھ چکی تھاں تھاں پھر وارہیا۔ اس لئی دعانواں منگدا رہیا، پر شاہ جی
! مراداں پوریاں وی ہنون، اہ ضروری تے نہیں۔ شاہ جی! اوتے تے بلھے دے دیش وچ آ
کے مینوں کوئی سناہ نہیں ملیا۔ بس جھورنا تے روٹا میرے پلے پے گیا۔ دالاں دے سودے
وچ مینوں بڑا گھانا ہو یا۔ میں تاں مہیوال بن گیا، پر فیروزاں سوئی نہیں بن سکی۔ اخیر میں اپنے
عشق دا جنازہ آپ پڑھیا تے مارو وال آ گیا۔ اتھے درگاہ دی صاف صفائی کرناں واں۔ موم
بتیاں تے اگر بتیاں بالناواں تے جد من چوکھا اداں ہو جائے تاں سڑک تے بہہ کے پتھر
توڑا رہناں، پر میریاں اکھاں اج وی سوندیاں جاگدیاں فیروزاں دے چوہارے دا
طواف کردیاں رہندیاں میں۔

جامی شاہ: کالے خان! توں حالیں وی عشق دی آگ توں جھل رہیاں۔

کالے خان: ہو رہیہ کراں شاہ جی! اہ پتھرتاں میں توڑ لیماں واں، پرفیروزاں
دے دل دا پتھرمیتھوں نہیں ٹٹ سکیا تے ایس گل داڈ کھ مردے دم توڑی میرے اندر زندہ
رہوے گا۔

خالد حسین: کالے خان تے جامی شاہ دونویں چو کھچرتیکرویلے ٹوں پرتاندے
رہے۔ کالے خان اپنیاں پیراں گھر چدا رہیا تے جامی شاہ لہم لاوند ارہیا۔ فیروہ کالے خان
ٹوں رب را کھا کہہ کے لاہور آ گیا۔ تے اگلے دن جموں لئی امرتسروں بس پھڑی، پرسارے
رستے نچ جامی شاہ ٹوں کالے خان دے لفظ مُبندے رہے۔ فیروزاں دے دل دا پتھر نہیں
بھن سکیا۔ فیروزاں دے دل دا پتھر۔۔۔۔

اُدھر تھانیدار جگدیش راج اپنی آخری پوسٹنگ، امنٹ ناگ ٹوں سبکدوش ہو کے
جموں اپنے گھر آ گیا سی۔ دھیاں پتھر پرواسی بن کے اپنیاں اپنیاں آہلیاں وچ اڈاریاں
ماردے پھر دے سن۔ جیون ساٹھن وچھڑن داروگ لاگئی سی۔ جگدیش راج پوری حویلی وچ
کام کرا رہ گیا سی۔ اکلاپے دے خول چوں باہر نکلیں لئی اک دن اہ شاداں بلی دے کوٹھے تے
گیا۔ او تھے جا کے پتہ چلیا کہ شاداں نے ورہیاں پہلوں کوٹھا وچ کے لاگے ہی اک تکی جہی
کوٹھڑی خریدی اے، جتھے اہ غفورے پہلوان نال رہ رہی اے۔ جگدیش راج شاداں دی
سلسلہ بھری کوٹھڑی اندر جدوڑھیا تاں اوہنے کھدلی عمر دی شاداں ٹوں جا نماز تے ڈٹھیاں تسبیح
پڑھدیاں ویکھیا۔ اہ حیران ہو گیا۔ (لاہٹ فیڈ آوٹ۔۔۔ تے فیڈ ان)

تھانیدار: تیرا نوں روپ ویکھ کے میں ہکا بکا رہ گیاں شاداں۔ ٹوں اپنا کوٹھا
کیوں وچھیا؟ تینوں ایس سلسلہ والی کوٹھڑی وچ جتھے سارے پاسے سیونک لگی ہوئی اے، ویکھ
کے مینوں بڑا افسوس ہو یا اے۔ ٹوں انجھ کیوں کیتا۔

شاداں: بس تھانیدارا!

سدا نہ باغیں بلبل بولے، سدا نہ باغ بہاراں

سدانہ ما، پے، حُسن جوانی، سدانہ صحبت یاراں

تھانیدارا! من مُراد عاشق تے مُرشد نصیباں نال ہی ملدے نہیں۔ مینوں ملیا سی پر مقدر نے
ساتھ نہیں دتا، پر مقدر میرے اندر دی شاداں دا کجھ نہیں بگاڑ سکیا۔ سائیں یوسف اج دی
لوبان دی خوشبو وانگر ایس کوٹھڑی وچ میرے نال رہندا اے۔ غفورے دے رُوپ وچ۔

تھانیدار: پڑوں گا نا کیوں بند کر دتا۔ اپنا فن کسے ہو رُوں کیوں نہیں سکھایا؟

شاداں: میں اک پُرانی دیکھی بن گئی ساں مینوں کلہی کران دا چاہ نہیں سی۔

میرے اتتر من وچ صفائی ستھرائی دی تھوڑی۔ مینوں معرفت دے نُور دی لوڑی۔ ایس لئی
میں گانا بند کر دتا۔ ساز بجا کر دتے۔ یوسف نُوں کھوجن تے من دی دُنیا آبا وکرن لئی صوفیاں
دا کلام پڑھدی رہی۔ قلندری رمزاں نُوں سمجھدی رہی۔ جد بکھیا۔۔۔ تاں پتہ چلیا کہ ہر صوفی
درویش دے شاندراک پوری دُنیا ایسی ہندی اے۔ جلال، جمال تے کمال والے صوفی، راج،
تاج تے سماج دی پرواہ نہیں کردے۔ اہ ظاہری عبادت نُوں چھڈ کے ربی عشق وچ فنا ہو
جاندے نہیں۔ فیر میں تے غفورے نے اپنی زندگی دی مہار حقیقی عشق ول موڑ دتی۔ ربی
عشق نے ساہنوں دونوں نُوں پاک تے صاف کر دتا اے۔ (جاہ نمازتوں اٹھ کے منجی
تے بہہ جاندی اے) تھانیدارا! درویشی تے فقیری۔۔۔ سُوتی دے نلے چوں اونٹھ کدھن والی
گل اے۔ اہ گل مینوں تے غفورے نُوں صوفیاں نے سکھائی اے۔

غفور: تے اسان سوہنے سائیں نال لُولا لئی۔ اوگن ہارا غفور اپہلو ان۔۔۔ ہُن

گن وان ہو گیا اے۔ ہُن میری عُردی سرکار۔۔۔ صرف میرے لئی گاوندی اے۔ سائیں
یوسف لئی گاوندی اے۔ ایس فقیری چخولے نے ساہنوں اک مک کر دتا اے ساہدا ہُن کوئی
وکر او جو نہیں۔ (گیت اُبھر دا اے)

دُعا فقیراں دی ایہا، فی تینوں رب نہ بھلے

عشق فقیراں دا قائم دائم کبھو نہ تھیوے بیہا

سونا، رُو پا سبھ چھل ویسی، عشق نہ لگدا ایہا
دُعا فقیراں دی ایہا، فی تینوں رب نہ بھلے
(لائٹ فیڈ آوٹ۔۔۔ تے فیڈ ان)

سارے پاترنج تے دھمال پاوندے گاندے نیں۔۔۔ لائٹ آوٹ۔ ڈرامہ ختم۔